

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

ADRODDIAD I'R :	Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach
DYDDIAD:	16 Rhagfyr 2021
LLEOLIAD:	Dros Zoom
TEITL:	Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol 2019-20
PWRPAS YR ADRODDIAD	Adroddiad i'r Pwyllgor ar berfformiad Gwasanaethau Cymdeithasol Cyngor Sir Ceredigion am y flwyddyn 2019 - 2020 yn unol â'r fframwaith mesur perfformiad ar gyfer awdurdodau lleol.
RHESWM PAHAM Y BU I GRAFFU OFYN AM Y WYBODAETH	Diweddarau Aelodau

CEFNDIR:

Nodir yr hyn sy'n ofynnol yn Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol yn Rhan 8 Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol & Lles (Cymru) 2014 o dan 'Cod Ymarfer Rôl Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol'.

Nod yr Adroddiad Blynyddol yw creu darlun cyflawn o Adran y Gwasanaethau Cymdeithasol yng Ngheredigion gan hefyd ddarparu adborth amserol ar brosesau cynllunio a chyllido. Mae'r adroddiad ar gyfer blwyddyn 2019 - 2020 yn un hanesyddol yn sgil dechrau Covid 19 ym mis Mawrth 2020. Bu i Lywodraeth Cymru ymestyn y cyfnod amser ar gyfer cwblhau'r adroddiad yn sgil yr angen i swyddogion ffocysu ar ddarparu gwasanaethau hanfodol yn ystod y Pandemig. Yn ogystal nid oedd y gofynion gymaint ar Gynghorau i ddarparu gwybodaeth perfformiad ac adlewyrchir hyn yn yr adroddiad.

Strwythur a Chynnwys

Ar ôl ymgymryd â swydd Cyfarwyddwr Statudol dros dro am Wasanaethau Cymdeithasol ym mis Tachwedd 2019 cwblhawyd yr adroddiad gan D Pritchard Swyddog Arweiniol Corfforaethol ar gyfer Porth Gofal a Dirprwy Gyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol.

Mae'r adroddiad yn disgrifio sut y mae Adran Gwasanaethau Cymdeithasol Ceredigion wedi perfformio yn ystod y flwyddyn (2019 - 2020) yng nghyd-destun newidiadau mawr yn yr amgylchedd gwaith. Bydd yr adroddiad hefyd yn nodi'r blaenoriaethau ar gyfer 2020-2021 gan ystyried fod y Pandemig yn parhau i fod yn ddylanwad mawr ar y modd y caiff y gwasanaeth ei ddarparu.

Caiff yr adroddiad ei ddefnyddio gan Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC) er mwyn bod yn sail i'w harfarniad annibynnol o'r gwasanaeth yng Ngheredigion a'u gwaith harchwilio.

**LLESIANT
CENEDLAETHAU'R
DYFODOL**

**Oes Asesiad Effaith Integredig
wedi ei gwblhau? Na**
**Os nad oes AEI nodwch pam -
Adroddiad er gwybodaeth yn
unig.**
Crynodeb:
Hirdymor:
Integreiddio:
Cydweithio:
Cynnwys:
Atal:

ARGYMHELLIAD

Adroddiad er gwybodaeth a thrafodaeth yn unig.

RHESWM DROS YR ARGYMHELLIAD:

Amherthnasol

Enw Cyswllt: Donna Pritchard
Swydd: Swyddog Arweiniol Corfforaethol - Porth Gofal
Dyddiad yr Adroddiad: 1 Tachwedd 2021
Acronymau:

2019-20

Cyngor Sir Ceredigion

Donna Pritchard

**Gwasanaethau
Cymdeithasol
Ceredigion –
Adroddiad Blynyddol
y Cyfarwyddwr
Statudol**

1. Cyflwyniad.....	3
Model Cyflenwi Gwasanaethau Integredig Porth Ceredigion	5
2. Crynodeb o'r perfformiad	6
Crynodeb o'r Gwasanaethau Oedolion a Chomisiynu	6
Crynodeb o'r Gwasanaethau Plant a Theuluoedd	9
3. Sut y mae pobl yn siapio ein gwasanaethau?.....	14
Yr Wythnos Genedlaethol Diogelu	14
Strategaeth Anabledau Dysgu 2018-2023.....	15
Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod	15
Gwasanaethau Cymorth i Deuluoedd Ceredigion.....	16
Gweithgaredd â ffocws Arolygiaeth Gofal Cymru o ran diogelu	18
Cwynion a chanmoliaeth	19
4. Hybu a gwella llesiant y rheini yr ydym yn eu cynorthwyo.....	26
Beth yr oeddem yn bwriadu ei wneud y llynedd?.....	26
I ba raddau y bu inni lwyddo i weithio tuag at gyflawni'r blaenoriaethau hyn?	27
Beth yw ein blaenoriaethau ar gyfer y flwyddyn nesaf a pham?.....	33
5. Sut yr ydym yn gwneud yr hyn yr ydym yn ei wneud.....	34
Sut yr ydym wedi cefnogi datblygiad proffesiynol y gweithlu Gofal Cymdeithasol.....	34
Ein hadnoddau ariannol a sut yr ydym yn cynllunio ar gyfer y dyfodol	38
Gwaith partneriaeth, arweinyddiaeth wleidyddol a chorfforaethol, llywodraethu ac atebolrwydd	39
6. Cael gafael ar fwy o wybodaeth a dogfennau allweddol.....	43

1. Cyflwyniad

Yn rhinwedd fy rôl fel Cyfarwyddwr Interim y Gwasanaethau Cymdeithasol rhwng mis Hydref 2019 a mis Mawrth 2020, mae'n bleser gennyf gyflwyno Adroddiad Blynyddol 2019-20 Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol yma yng Ngheredigion. Yn ystod y cyfnod hwn, daeth rhai cyfleoedd cyffrous i'n rhan i fod ar flaen y gad o ran newidiadau trawsnewidiol yn y sector, ac mae wedi bod yn bleser cydweithio â gweithwyr proffesiynol mor ymroddedig ar draws ein gweithlu ac

y mhlith ein partneriaid. Mae'r cyfnod hwn wedi bod yn her eithriadol inni i gyd, yn ariannol, yn ddiwylliannol, yn emosiynol ac yn broffesiynol. O'r dechrau'n deg, rhaid imi gydnabod ymrwymiad yr holl staff Gofal Cymdeithasol, a diolch iddynt am gynorthwyo'r bobl yr ydym yno i'w gwasanaethu ac am eu hymroddiad iddynt.

Yn yr adroddiad blynyddol hwn, fy nod yw gwerthuso perfformiad yr Awdurdod Lleol o ran y modd y bu iddo gyflawni'i swyddogaethau Gwasanaethau Cymdeithasol ym mlwyddyn ariannol 2019-2020. Fodd bynnag, ni allaf ond cyfeirio at effaith COVID-19 ar y gwasanaethau gofal cymdeithasol. Dechreuodd y pandemig gael effaith sylweddol yn lleol ac yn genedlaethol o ddiwedd mis Mawrth, ac rwy'n sicr y bydd Adroddiad Blynyddol 2020-2021 yn rhoi trosolwg manwl ar y modd y cafodd y gwasanaethau Gofal Cymdeithasol eu rheoli drwy gydol y cyfnod hwn. Serch hynny, mae hyn wedi effeithio ar ein gallu i ddarparu gwybodaeth benodol ar gyfer yr adroddiad hwn, ac rwyf wedi sicrhau ein bod yn darparu'r wybodaeth sydd ar gael i ddangos sut y cafodd y canlyniadau llesiant y cytunwyd arnynt yng Ngheredigion eu cyflawni.

Diffinnir cynnwys yr adroddiad blynyddol yn Rhan 8 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 (Deddf 2014) o dan y Cod Ymarfer ar Swyddogaeth y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol sy'n peri iddi fod yn ofynnol i'r adroddiad blynyddol nodi sut y mae'r Awdurdod Lleol wedi bod yn mynd ati i gyflawni safonau ansawdd y canlyniadau llesiant.

Yr wyth canlyniad llesiant yw:

- Sicrhau hawliau a hawlogaethau
- Iechyd corfforol, iechyd meddwl a llesiant emosiynol
- Amddiffyn rhag camdriniaeth ac esgeulustod
- Addysg, hyfforddiant a gweithgareddau hamdden
- Perthnasoedd domestig, teuluol a phersonol
- Cyfraniad a wneir at y gymdeithas
- Llesiant cymdeithasol ac economaidd
- Addasrwydd llety preswyl

Y chwe safon ansawdd a ddefnyddir i fesur perfformiad yr Awdurdod Lleol o ran y canlyniadau llesiant yw:

- Gweithio gyda phobl i ddiffinio ac i gydgyhyrchu canlyniadau llesiant personol y mae pobl am eu cyflawni
- Gweithio gyda phobl a phartneriaid i amddiffyn ac i hybu iechyd corfforol, iechyd meddwl a llesiant emosiynol pobl
- Cymryd camau i amddiffyn ac i ddiogelu pobl rhag camdriniaeth, esgeulustod neu niwed
- Annog a chynorthwyo pobl i ddysgu, i ddatblygu ac i fod yn rhan o'r gymdeithas
- Cynorthwyo pobl i feithrin ac i gynnal perthnasoedd domestig, teuluol a phersonol iach
- Gweithio gyda phobl a'u cynorthwyo i sicrhau llesiant economaidd gwell, i gael bywyd cymdeithasol, ac i fyw mewn llety addas sy'n ateb eu gofynion

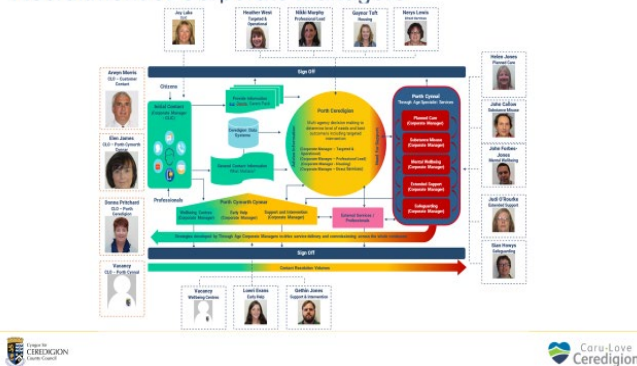
Cafodd yr adroddiad hwn ei ysgrifennu ar gyfer cynulleidfia eang, gyda'r bwriad iddo fod ar gael i bawb. Pan fu imi fynd ati i baratoi'r adroddiad hwn, bu imi ystyried y grwpiau a ganlyn yn benodol:

- Defnyddwyr gwasanaethau, gofawyr a'r holl bobl hynny y mae gwasanaethau cymdeithasol a swyddogaethau cysylltiedig yr awdurdod lleol yn effeithio ar eu llesiant, a hynny er mwyn egluro effaith y gwasanaethau hynny
- Y cyhoedd a chanddynt ddiddordeb yn yr hyn y mae eu hawdurdod lleol yn ei wneud, ei berfformiad, a'r ffordd y mae'n gwario'u harian
- Aelodau etholedig ac eraill sy'n rhan o brosesau craffu
- Partneriaid yr awdurdod lleol, gan gynnwys partneriaid ffurfiol ac eraill yn y sector cyhoeddus, y sector preifat a'r trydydd sector y mae angen iddynt ddeall rhaglen yr awdurdod lleol a'r amcanion sy'n flaenoriaeth iddo
- Rheoleiddwyr (gan gynnwys Swyddfa Archwilio Cymru, Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru, Gofal Cymdeithasol Cymru, a'r Comisiynwyr Statudol)
- Llywodraeth Cymru

Model Cyflenwi Gwasanaethau Integredig Porth Ceredigion

Yn ystod 2019-2020, gwnaed cynnydd o ran rhoi'r Model Gwasanaethau Integredig arfaethedig ar waith yng Ngheredigion. Mae'r model yn canolbwyntio ar gryfderau pobl, gan fynd ati i alluogi pobl pan fydd angen cymorth arnynt ac i feithrin cydnheredd yn ein cymunedau. Dechreuwyd ar y gwaith o drawsnewid ein gwasanaethau Gofal Cymdeithasol yn ystod 2017-2018, ac mae'r gwaith hwnnw wedi gosod sylfeini ar gyfer y modd y byddwn yn darparu gwasanaethau yn y dyfodol. Mae'r gwaith o wireddu trawsnewidiad ar draws y Cyngor cyfan wedi parhau i esblygu yn ystod y flwyddyn, gan sicrhau ein bod yn meddu ar y seilwaith, y capasiti a'r gallu i ateb gofynion dinasyddion Ceredigion yn y dyfodol.

Recruitment of Corporate Managers

Daeth cam cyntaf y broses ailstrwythuro gorfforaethol i ben ym mis Ebrill 2018 pan benodwyd dau Gyfarwyddwr Corfforaethol a deuddeg Swyddog Arweiniol Corfforaethol i ysgwyddo'r cyfrifoldebau ym mhob maes gwasanaeth. Rhannwyd fersiwn cynnar o Fodel Cyflenwi Gwasanaethau Integredig Porth Ceredigion â holl reolwyr tîm y gwasanaethau Ysgolion, Dysgu Gydol Oes a Diwylliant, Gwasanaethau Plant a Gwasanaethau Oedolion ar 20 Rhagfyr 2018.

O roi'r Model Cyflenwi Gwasanaethau Integredig ar waith, bydd yn newid swyddogaethau a chyfrifoldebau swyddi rhai o'r Swyddogion Arweiniol Corfforaethol a'r timau ar draws yr awdurdod lleol cyfan, nid dim ond yn y gwasanaethau Gofal Cymdeithasol.

Penodwyd Swyddog Arweiniol Corfforaethol Porth Ceredigion ym mis Awst 2019. Hwn oedd y penodiad diwethaf ar lefel y Swyddogion Arweiniol Corfforaethol. Yn ystod yr hydref, cytunwyd ar lefel nesaf y strwythur pan ddiffiniwyd swyddi 13 o Reolwyr Corfforaethol ar draws y model gwasanaeth cyfan. Erbyn diwedd mis Chwefror 2020, roedd swyddogion wedi'u penodi i bob un o'r swyddi hyn, ac roedd pob swyddog wedi dechrau yn ei swydd erbyn diwedd mis Mawrth 2020. Rhoddwyd enw newydd i'r model, sef y Rhaglen Gydol Oes a Llesiant. Pedwar prif faes gwasanaeth y rhaglen yw:

- Cyswllt â Chwsmeriaid – Pwynt cyswllt ac atgyfeirio cyntaf
- Porth Cymorth Cynnar – Ymyrraeth gynnar ac atal
- Porth Gofal – Ymyrraeth wedi'i thargedu
- Porth Cynnal – Gwasanaethau Gydol Oes Arbenigol

Donna Pritchard
Cyfarwyddwr Statudol Interim y Gwasanaethau Cymdeithasol
Swyddog Arweiniol Corfforaethol – Porth Ceredigion

2. Crynodeb o'r perfformiad

Fel y nodir yn adran 145 o'r Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant, defnyddir Fframwaith Mesur Perfformiad i fesur perfformiad swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol yr awdurdodau lleol. Bydd yr adran hon yn rhoi sylw i nifer o'r mesurau hyn i ddangos sut y mae'r gwasanaeth wedi perfformio dros y flwyddyn ddiwethaf. Hon yw'r bedwaredd flwyddyn yr ydym yn darparu adroddiadau o dan y fframwaith perfformiad newydd; fodd bynnag, yn sgil cyfarwyddyd Llywodraeth Cymru, rhaid nodi na chafodd llawer o waith adrodd ei gwblhau yn ystod pandemig COVID-19 ac mae'r adroddiad hwn yn adlewyrchu hynny.

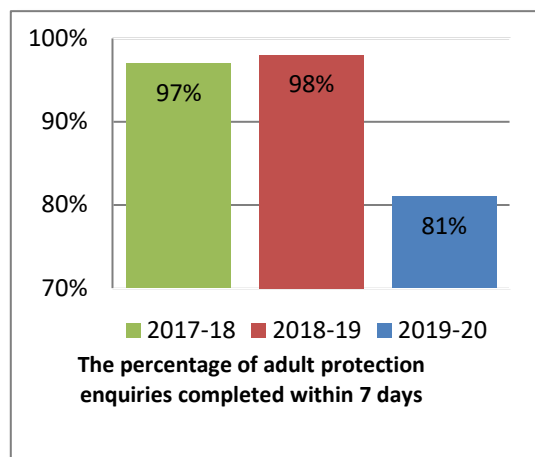
Crynodeb o'r Gwasanaethau Oedolion a Chomisiynu

Mae perfformiad y Gwasanaethau Oedolion yn parhau i wella ac mae'n foddhaol. Mae'r sefyllfa gyllidebol yn parhau i fod yn heriol iawn, ac mae'r agenda drawsnewid yn mynd rhagddi. Mae defnyddwyr y Gwasanaethau Oedolion a gofalwyr yn dal i gael eu cynorthwyo i barhau i fyw'n annibynnol ac i gael eu diogelu rhag camdriniaeth. Mae'r gwaith ailstrwythuro corfforaethol yn dal i fynd rhagddo fel y nodir uchod.

Mae'r broses sy'n mynd rhagddi i gyflwyno meysydd gwasanaeth allweddol, fel Clic, y Cysylltwyr Cymunedol a'r Porth Gofal, yn gosod sail ar gyfer y model a ddefnyddir gennym yn y dyfodol. Mae'n gynllun hirdymor i sicrhau cynaliadwyedd sy'n gydnaws â'r gofynion deddfwriaethol cyfredol ac yn rhan o'r gofyniad am inni ddarparu gwasanaeth Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth cynhwysfawr. Y Porth Gofal yw un o sylfeini'r model sydd eisoes wedi ennill ei blwyf, ac mae'n cydweithio â'r gwasanaeth iechyd a sefydliadau eraill. Mae mwy o waith yn mynd rhagddo i ddadansoddi'r Porth Gofal a'i effaith ar y Cyngor. Bydd y canlyniadau'n gosod sail ar gyfer y model gweithredu a ddefnyddir yn y dyfodol. Mae cyfleoedd i ddatblygu ac i wella'r gwasanaeth atal yn y trydydd sector yn parhau i fod yn elfen bwysig, a hynny drwy ddatblygu porth cymunedol.

Diogelu Oedolion

Mae'r ddogfen Trothwy Diogelu ranbarthol yn parhau i gefnogi'r prosesau Diogelu Oedolion. Mae'r Heddlu eu hunain bellach yn ystyried Hysbysiadau am Ddigwyddiadau Domestig lefel isel ac nid

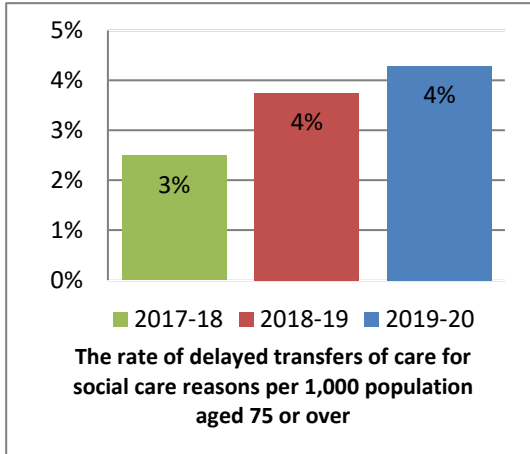
ydynt yn cael eu hanfon yn awtomatig at y Cyngor oni bai fod angen cydnabyddedig am wasanaeth diogelu. Mae mesur cenedlaethol PM18 yn dangos canran yr ymholiadau diogelu oedolion sy'n cael eu cwblhau cyn pen saith diwrnod. Mae'r ganran wedi gostwng yn ystod 2019/2020 oherwydd newid yn y ffordd y mae'r Cyngor yn adrodd am y data. Fel arfer, dylai ymholiad gael ei gwblhau cyn pen saith diwrnod gwaith ar ôl i'r adroddiad ddod i law. Nid yw hyn yn atal camau rhag cael eu cymryd ar unwaith pan fo angen amddiffyn oedolyn sydd mewn perygl.

Oedi wrth drosglwyddo gofal

Eleni, mae'r mesur oedi wrth drosglwyddo gofal yn darlunio'r duedd a ddaeth i'r amlwg ar draws nifer o'n gwasanaethau ac, am y drydedd flwyddyn o'r bron, mae'r mesur wedi cynyddu ychydig. Bydd oedi wrth drosglwyddo gofal yn digwydd pan fydd claf mewnol mewn ysbyty sy'n barod i

symud i'r cam gofal nesaf yn cael ei atal rhag gwneud hynny am un neu ragor o resymau.

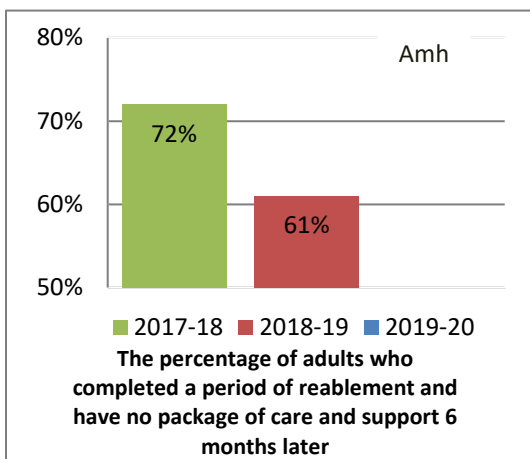
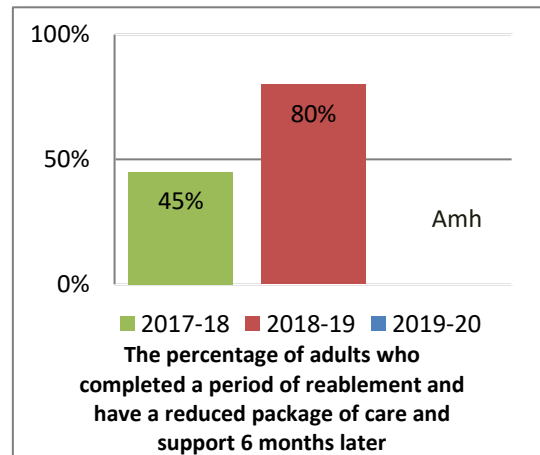
Mae'r Porth Gofal a Phorth y Gymuned wedi cael effaith gadarnhaol ar y mesur, ond mae'r effaith gyffredinol yn llai oherwydd bod y galw am y gwasanaethau'n cynyddu o hyd. Pobl sy'n cael eu rhyddhau o'r ysbyty yw un o brif flaenoriaethau'r Porth Gofal o hyd.

Ailalluogi

Gwasanaeth byr a dwys yw'r Gwasanaeth Ailalluogi. Fel arfer, fe'i darperir yn y cartref i bobl ag anableddau ac i bobl sy'n fregus neu'n gwella ar ôl salwch neu anaf. Yn anffodus, nid oes data ar gael ar gyfer 2019/2020. Serch hynny, mae'r gwasanaeth yn parhau i ddarparu gwasanaeth pwysig i hwyluso camau i ryddhau pobl yn gynnar o'r ysbyty ac i hybu annibyniaeth. Bu modd i'r gwasanaeth sicrhau canlyniadau cadarnhaol i unigolion er gwaethaf pwysau sylweddol ar y gwasanaethau gofal cartref a gomisiynir. Mae'r gwasanaeth galluogi mewnol wedi parhau i helpu

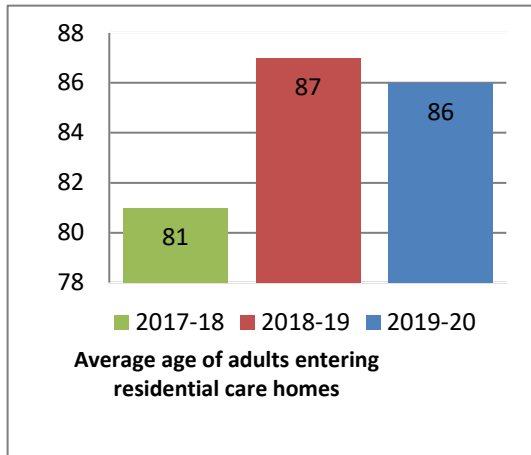
cannoedd o bobl i

adennill eu hannibyniaeth ac i fyw gartref heb unrhyw gymorth o gwbl, neu fawr ddim cymorth, oddi wrth y gwasanaethau statudol. Mae'r egwyddorion sylfaenol, sef ymyrraeth gynnar, isgyfeirio ac ailalluogi, yn parhau i fod yn rhan o edefyn euraid ein rhaglen i drawsnewid gwasanaethau gofal cymdeithasol.

Oedolion a gynorthwyir mewn cartrefi gofal preswyl

Mae gofal preswyl yn cyfeirio at ofal hirdymor a roddir i oedolion sy'n aros mewn lleoliad preswyl yn hytrach nag yn eu cartrefi eu hunain neu mewn cartref teuluol. Mae dewisiadau amrywiol ar gael o ran gofal preswyl, gan ddbynnu ar anghenion yr unigolyn. Mae Ceredigion yn gweithredu pum cartref gofal preswyl ei hun ac mae'n comisiynu nifer o gwmnïau preifat yng Ngheredigion a

thu hwnt. Eleni, cafwyd cynnydd yn swm

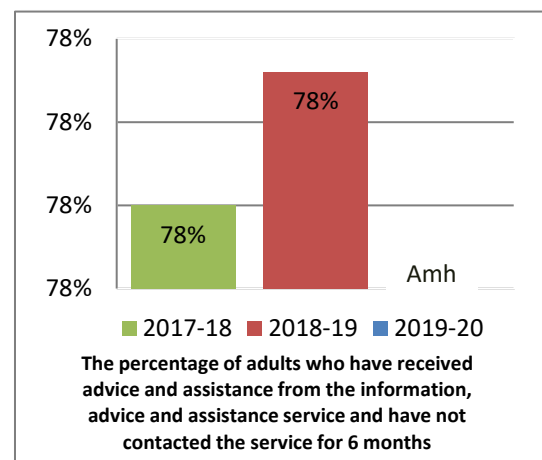
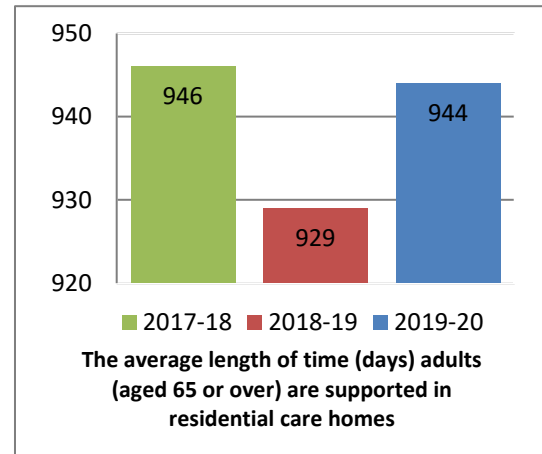
cyfartalog yr amser a dreulir mewn cartrefi gofal.

Cafwyd cynnydd yn nifer yr arosiadau byrdymor mewn gofal preswyl fel rhan o becyn gofal a chymorth, ac mae hyn wedi effeithio ar y mesur hwn. O wneud hyn, bu modd galluogi pobl i ddychwelyd i fyw yn eu cartrefi eu hunain. Byddwn yn parhau i wneud mwy o waith yn y maes hwn i sicrhau bod modd inni ddefnyddio systemau cymorth i gynorthwyo pobl i aros yn eu cartrefi eu hunain tra maent yn adsefydlu, yn hytrach

nag aros mewn cartrefi preswyl. Mae'n bosibl iawn y bydd hyn yn effeithio'n negyddol ar y mesur hwn y flwyddyn nesaf.

Gwasanaeth cyngor a chymorth i oedolion

Yn unol ag adran 17 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, mae dyletswydd ar awdurdodau lleol i sicrhau bod gwasanaeth gwybodaeth, cyngor a chymorth yn cael ei ddarparu. Pwrpas y gwasanaeth yw darparu gwybodaeth a chyngor i bobl am ofal a chymorth, gan gynnwys cymorth i ofalwyr, a'u cynorthwyo i ddefnyddio'r gwasanaeth gwybodaeth, cyngor a chymorth. Rhaid darparu gwybodaeth, cyngor a chymorth mewn modd sy'n peri iddynt fod yn hygyrch i'r unigolyn y bwriedir iddo'u defnyddio. Darperir ein gwasanaeth gwybodaeth, cyngor a chymorth gan ein Porth Gofal yn bennaf. Bwriedir i'r mesur cenedlaethol ddangos pa mor effeithiol yw gwasanaeth gwybodaeth, cyngor a chymorth awdurdod lleol drwy ddangos faint o bobl y mae angen iddynt aildefnyddio'r gwasanaeth cyn pen chwe mis. Nid yw'r data hyn ar gael gennym ar gyfer 2019/2020.

Crynodeb o'r Gwasanaethau Plant a Theuluoedd

Nid yw'r data hyn yn gyflawn ychwaith oherwydd sefyllfa COVID-19, ond mae'r perfformiad cyfredol yn parhau i fod yn dda ac mae asesiad yn dangos bod y rhagolygon gwella'n foddhaol. Mae'r Gwasanaeth yn mynd drwy broses drawsnewid fawr fel rhan o'r gwaith ailstrwythuro corfforaethol sy'n mynd rhagddo yn yr Awdurdod Lleol, ac felly bydd angen cadw llygad barcud ar ei berfformiad a'i lwyddiant yn y dyfodol yn y cyd-destun hwn.

Mae plant a phobl ifanc Ceredigion yn cael eu diogelu a'u hamddiffyn fel y nodir yn adroddiadau diogelu chwarterol CYSUR a gyflwynir i'r Pwyllgor Craffu ac i'r Cabinet. Mae'r Gofrestr Amddiffyn Plant wedi amrywio yn ystod 2019/20. Ar ddiwedd y flwyddyn, mae arni 55 o blant. Mae'r ffigur hwn yn is na'r ffigur ar ddiwedd 2018/19.

Mae plant sy'n derbyn gofal yng Ngheredigion yn cael cefnogaeth dda er mwyn iddynt gyflawni'r canlyniadau gorau posibl fel y nodir yn yr adroddiadau sicrhau ansawdd chwarterol am blant sy'n derbyn gofal a gyflwynir i'r Pwyllgor Craffu ac i'r Cabinet.

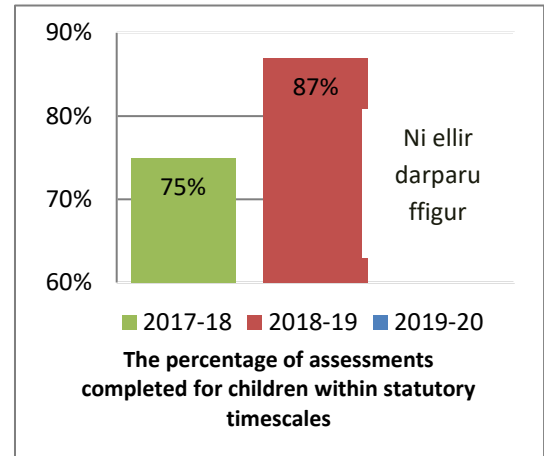
Mae gwaith yn parhau i fynd rhagddo o ran y mesurau a gyflwynwyd i fynd ati'n ddiogel i leihau'r boblogaeth o blant sy'n derbyn gofal. Cafodd gweithgareddau Ar Ffiniau Gofal eu datblygu ac, o ganlyniad i hyn, roedd y boblogaeth o blant sy'n derbyn gofal wedi cynyddu i 74 erbyn 31 Mawrth 2020. Mae'r Gwasanaeth yn cadw llygad barcud ar y cynnydd ac mae wedi paratoi cynllun gweithredu i reoli'r sefyllfa yn y dyfodol.

Yn sgil datblygu a chydgyssylltu gweithgareddau ymyrraeth gynnar ac atal ymhellach, mae plant a theuluoedd yn cael cymorth yn gynharach i atal sefyllfaoedd rhag dwysáu ac i sicrhau nad oes raid troi at wasanaethau statudol lle bynnag y bo modd. Yn ystod y flwyddyn, cafodd gweithgareddau ymyrraeth gynnar ac atal eu cydgysylltu ymhellach, gan gynnwys Dechrau'n Deg, Teuluoedd yn Gyntaf a'r Gwasanaeth Atal Cyfiawnder Ieuencid.

Gwnaed cynnydd o ran rhoi'r Fframwaith Ymarfer Arwyddion Diogelwch a Llesiant ar waith yn ystod 2019/20, ac mae'r cynllun gweithredu pum mlynedd yn parhau i gael ei roi ar waith. Darparwyd sesiynau gwybodaeth a hyfforddiant ar gyfer gweithlu'r Awdurdod Lleol ac asiantaethau/rhanddeiliaid eraill, ac mae cynllun hyfforddi yn ei le i sicrhau bod hyn yn cael cymaint o effaith â phosibl ar draws pob sector.

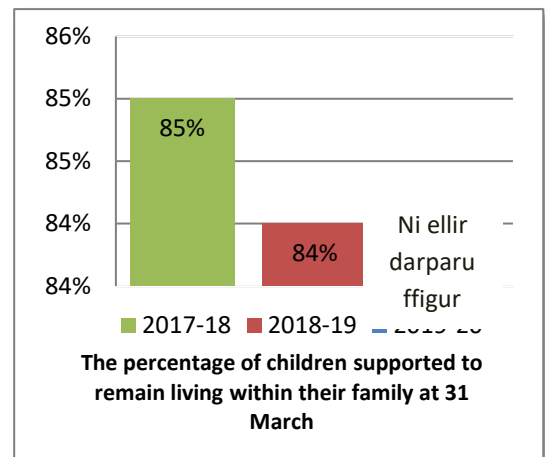
Cynnal asesiadau o fewn terfynau amser

Bu i'r Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant ailddiffinio'r broses asesu, gan ddefnyddio dull mwy cymesur o ran oedolion a phlant. O ran Gwasanaethau Plant, cafodd amserlenni'r Aseiad Cychwynnol a'r Aseiad Craidd eu huno i greu uchafswm o 42 diwrnod i gwblhau asesiad. Roedd y perfformiad y llynedd wedi gwella ac, o fonitro'r maes gwaith hwn, mae'r perfformiad yn ôl ar y trywydd iawn ac yn nes at yr hyn y dylai fod. Mae angen parhau i ymgymryd â gwaith yn y maes hwn i sicrhau ein bod yn asesu pob plentyn yn brydlon, gan sicrhau bod yr asesiadau'n dal i fod o'r ansawdd yr ydym wedi dod i'w ddisgwyl.

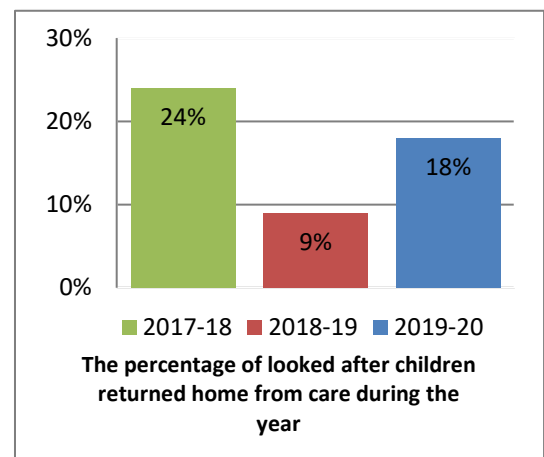

Cynorthwyo plant i barhau i fyw gyda'u teuluoedd

Cynorthwyo plant i barhau i fyw gyda'u teuluoedd yw un o brif nodau'r gwasanaeth. Lle bynnag y bo modd, tybir mai hwn yw'r canlyniad gorau i blant. Mae'r mesur hwn yn cymharu nifer y plant sy'n cael eu cynorthwyo fel plant sy'n derbyn gofal (plentyn sydd wedi bod yng ngofal ei awdurdod lleol am fwy na 24 awr) â nifer y plant sy'n cael eu cynorthwyo'r tu allan i'r mathau hyn o drefniadau. Mae'r mesur hwn wedi parhau i adlewyrchu'r gwaith a wnaed i gynorthwyo plant a theuluoedd i barhau i fod yn uned deuluol.

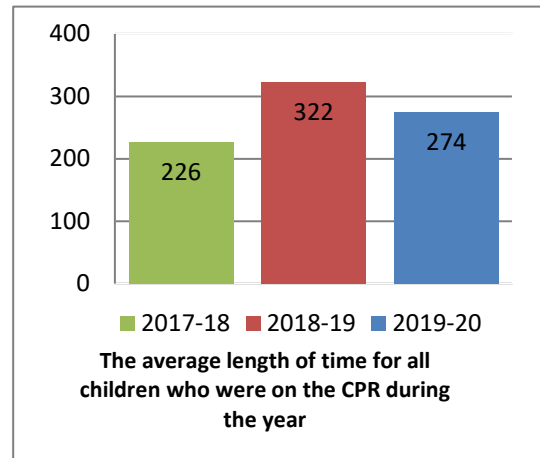
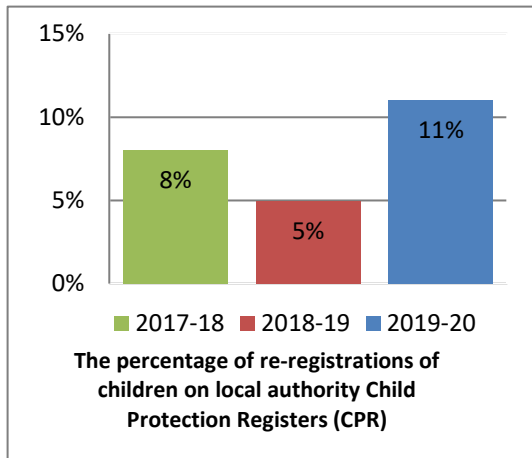

Yn 2019/20, cafwyd cynnydd yn nifer y plant sy'n derbyn gofal yn gyffredinol, ond cafwyd cynnydd hefyd yn nifer y plant a ddychwelodd adref ar ôl cael gofal. Mae'r prosiect Ar Ffiniau Gofal yn mynd rhagddo yn ôl y bwriad.

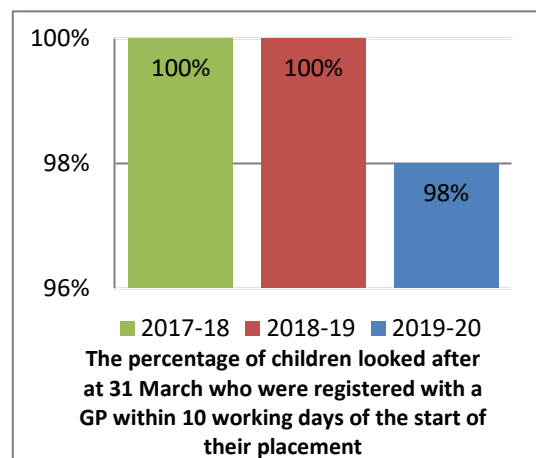
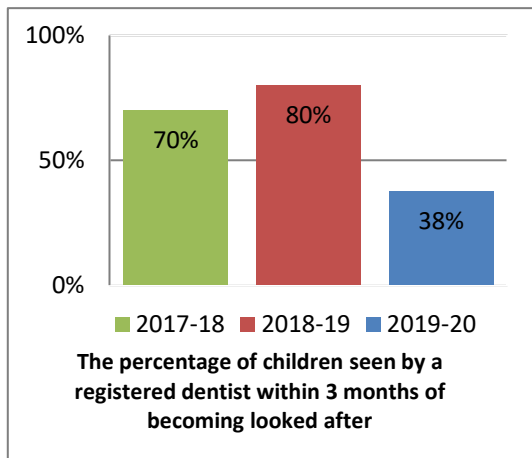
Y Gofrestr Amddiffyn Plant

Mae'r gofrestr amddiffyn plant yn darparu cofnod o holl blant yr ardal a chanddynt broblemau amddiffyn plant nad ydynt wedi'u datrys ac sy'n destun cynllun amddiffyn amlasiantaethol ar hyn o bryd. Mae nifer y plant ar y gofrestr amddiffyn plant ar ddiwedd y flwyddyn wedi cynyddu, ac mae hyd y cyfnod y mae plentyn yn aros ar y gofrestr wedi gostwng.

Iechyd ein plant sy'n derbyn gofal

Mae Rheoliadau Cynllunio Gofal, Lleoli ac Adolygu Achosion (Cymru) 2015 yn datgan bod rhaid i'r awdurdod cyfrifol sicrhau bod plentyn sy'n derbyn gofal yn cael gofal gan ymarferydd deintyddol cofrestredig cyn gynted ag y bo'n ymarferol a, pha un bynnag, cyn pen ugain diwrnod gwaith ar ôl ei leoli.

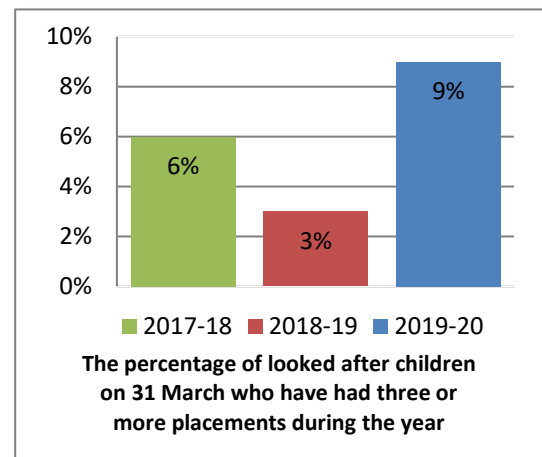
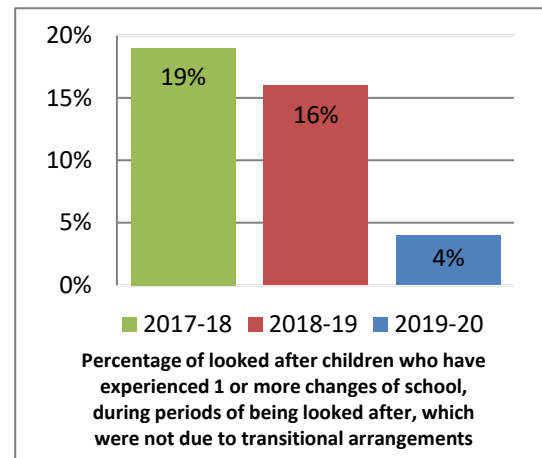
Mae Canllawiau Clinigol NICE [CG19] – ‘Dental checks: intervals between oral health reviews’ – yn rhoi canllawiau o ran pa mor aml y dylid cynnal gwiriadau deintyddol. Mae hyn yn seiliedig ar ffactorau risg y claf o ran clefyd deintyddol. Yn gyffredinol, tybir bod plant sy'n derbyn gofal mewn mwy o berygl o gael clefyd deintyddol, ac felly disgwylir i'r rhan fwyaf o blant sy'n derbyn gofal gael eu galw i gael gwiriadau deintyddol bob tri mis neu bob chwe mis. Yn 2019/20, cafwyd gostyngiad yng nghanran y plant a gafodd eu gweld gan ddeintydd cyn pen tri mis ar ôl iddynt ddechrau

derbyn gofal, ac mae hwn yn fater sy'n cael ei ystyried gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda ac yn cael sylw ganddo.

Mae'r rheoliadau hyn hefyd yn datgan bod rhaid i awdurdodau cyfrifol sicrhau bod plentyn sy'n derbyn gofal yn cael ei gofrestru â meddyg teulu cyn gynted ag y bo'n ymarferol a, pha un bynnag, cyn pen deg diwrnod gwaith ar ôl ei leoli. Cafwyd gostyngiad bach yng nghanran y mesur hwn a byddwn yn parhau i fonitro'r sefyllfa dros y flwyddyn nesaf.

Plant sy'n derbyn gofal – sefydlogrwydd lleoliadau

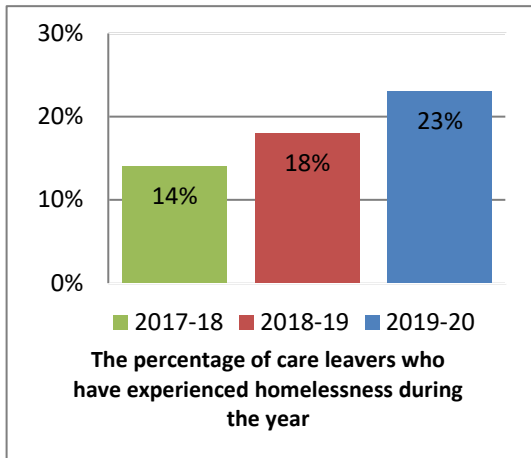
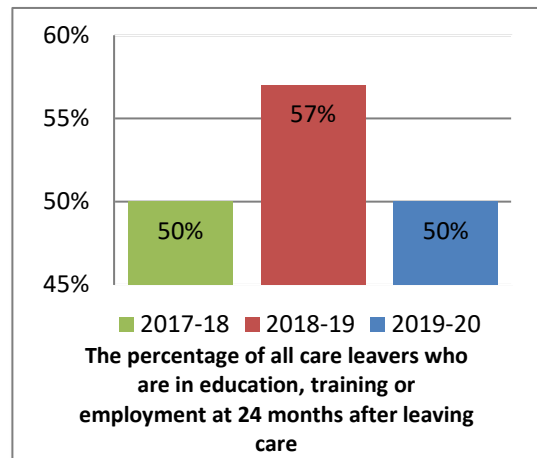
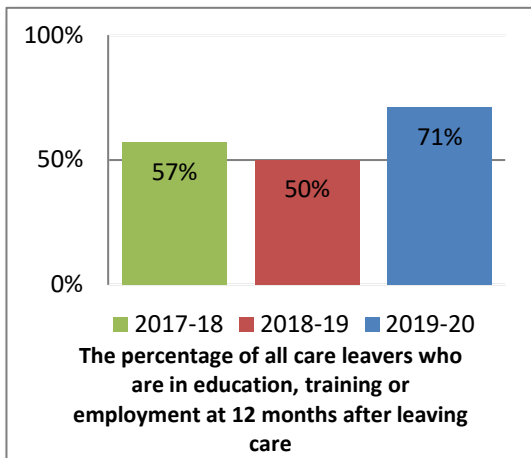
Mae ymchwil wedi dangos bod symud yn aml yn gallu effeithio'n negyddol ar blant. Mae achosion lle y mae lleoliad yn methu, neu blentyn yn cael ei symud heb fod hynny wedi'i gynllunio, yn llawer llai tebygol o ddigwydd yn achos plant iau. O'i gymharu, mae mwy o siawns y bydd lleoliadau plant yn eu harddegau yn methu. Nid ydym yn deall yn llwyr a yw symud o'r naill leoliad i'r llall ynddo'i hun yn creu canlyniadau gwael i blant ynteu a yw hyn i'w briodoli i brofiadau ac anawsterau blaenorol y plant. Mae dau brif fesur yn ceisio darlunio sefydlogrwydd lleoliadau. Mae'r cyntaf yn ystyried nifer y troeon y mae plentyn wedi gorfod newid ysgol (ac eithrio achosion pan fydd plentyn yn symud o ysgol gynradd i ysgol uwchradd) ac mae'r ail yn ystyried sawl gwaith y mae plentyn wedi newid lleoliad fwy na dwywaith. Mae'r mesurau hyn yn rhai sydd wedi ennill eu plwyf a gallant roi cipolwg ar berfformiad hirdymor gwasanaeth. Anfantais y ddau fesur hyn yw eu bod yn arbennig o agored i newid oherwydd mai nifer fechan o blant sydd wedi'u cynnwys ynddynt. Mae'r mesur symud dair gwaith neu ragor hefyd yn ddarlun o lwyddiant y gwaith a wneir gan ein timau Plant sy'n Derbyn Gofal.

Plant sy'n gadael gofal

Defnyddir y term gadael gofal i gyfeirio at grŵp o blant rhwng 16 ac 18 oed sydd wedi bod mewn gofal ond nad ydynt yn “derbyn gofal” cyfreithiol gan yr awdurdod lleol mwyach. Pan fydd plant yn gadael gofal, mae arnom ddyletswydd o hyd i gynorthwyo'r bobl hyn nes eu bod yn 21 oed, neu nes eu bod yn 25 oed os ydynt mewn addysg amser llawn neu os oes ganddynt anabledd.

Nodir â rhywfaint o bryder y cynnydd ymddangosiadol yn nifer y bobl ifanc ddigartref. Mae'r Awdurdod Lleol yn cydweithio'n agos â landlordiaid cymdeithasol cofrestredig ein hardal i ystyried ffyrdd o fynd i'r afael â'r sefyllfa. Bydd yr Awdurdod Lleol yn parhau i flaenoriaethu'r mater hwn ac i godi ei broffil yn unol â hynny.

3. Sut y mae pobl yn siapio ein gwasanaethau?

Mae Gwasanaethau Gofal Cymdeithasol Cyngor Sir Ceredigion yn ymgysylltu â dinasyddion a rhanddeiliaid drwy ddulliau amrywiol. Rydym yn defnyddio dulliau, fel gofyn am adborth gan ddefnyddwyr ein gwasanaethau i blant ac oedolion ar ffurf holiaduron blynyddol. Rydym yn cael adborth “galw yn ôl” drwy wasanaethau ein Pwynt Mynediad Sengl a’n Porth Gofal. Rydym yn ymgysylltu â byrddau a grwpiau amrywiol, er enghraifft, y Bwrdd Iau Diogelu Plant, y Grŵp Plant sy’n Derbyn Gofal, y Cyngor Plant sy’n Derbyn Gofal, y Fforwm Anabledd, y Fforwm 50+ a’r Byrddau Trawsnewid Iechyd Meddwl, lle’r ydym yn rhannu ein cynlluniau ar gyfer y dyfodol ac yn annog adborth o ran y camau i ailgynllunio ein gwasanaethau. Rydym hefyd yn dysgu o arolygiadau Arolygiaeth Gofal Cymru, arolygiadau Swyddfa Archwilio Cymru, ac Adolygiadau Ymarfer Plant ac Oedolion pan fyddant yn digwydd. Rydym yn cwrdd â chynghorau tref a chymuned i rannu ein cynlluniau ar gyfer datblygiadau yn y dyfodol ac i gael adborth am y cynlluniau hyn.

Yr Wythnos Genedlaethol Diogelu

Ym mis Tachwedd 2019, bu Grŵp Gweithredol Lleol Ceredigion yn cydweithio ag Uned Fusnes Bwrdd CYSUR a’r tri Grŵp Gweithredol Lleol arall i gefnogi rhaglen ranbarthol gydgyssylltiedig o ddigwyddiadau i gefnogi’r Wythnos Genedlaethol Diogelu. Rhoddwyd ffocws cenedlaethol ar Weithdrefnau Diogelu newydd Cymru fel thema drosfwaol. Yn rhanbarthol, bu i’r wythnos ganolbwyntio ar themâu cydgysgu a hunanesgeuluso. Crëwyd ymgyrch drwy’r cyfryngau cymdeithasol a’r wefan, ac fe’i harweiniwyd gan y Byrddau yn ystod yr wythnos i godi ymwybyddiaeth o’r materion perthnasol hyn.

Roedd Cynhadledd y Bwrdd Diogelu Rhanbarthol, ‘Dathlu Arwyddion Diogelwch ledled rhanbarth y Canolbarth a’r Gorllewin’ yn llwyddiant mawr, ac fe gafwyd adborth a gwerthusiadau rhagorol. Roedd y digwyddiad yn gyfle i ddathlu ac i ddangos y ffyrdd y mae pob ardal yn ein rhanbarth wedi ymgorffori a defnyddio arferion da o ran yr Arwyddion Diogelwch yn eu gwaith, gan amrywio o gynadleddau amddiffyn plant i gamddefnyddio sylweddau. Rhoddwyd dau slot i bob ardal rannu ei phrofiadau o ddefnyddio’r model. Roedd CYSUR ar ben ei ddigon eleni o wahodd yr Athro Eileen Munro i roi’r brif araith. Rhoddodd drosolwg manwl ar ei chefnidir ym maes gwaith cymdeithasol.

Strategaeth Anableddau Dysgu 2018-2023

Cychwynnwyd ar gynllun gweithredu drafft yn sgil Strategaeth Anableddau Dysgu Ceredigion.

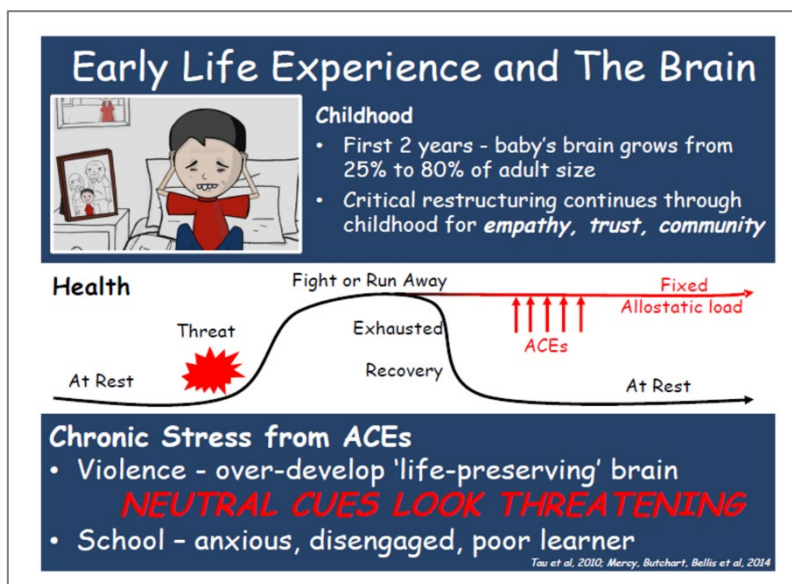
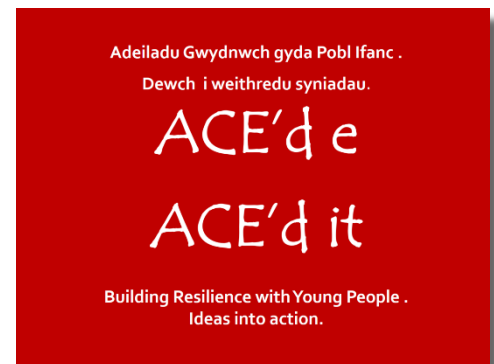
Mae Ceredigion yn cymryd rhan weithredol yn y Grŵp Gwella Bywydau Rhanbarthol sy'n cwrdd bob mis. Bob yn ail fis, mae'r grŵp hwn yn cynnal cyfarfod busnes a chyfarfod sy'n cael ei arwain a'i gadeirio gan y 'Dream Team'. Grŵp o ddefnyddwyr gwasanaethau yw aelodau'r tîm hwn. Maent yn cael eu cynorthwyo gan Bobl Sir Benfro yn Gyntaf sy'n rhoi cymorth gweithredol i'r grŵp rhanbarthol, yn enwedig o ran defnyddio'r Gronfa Gofal Integredig.

Bu i Arolygiaeth Gofal Cymru arolygu'r Tîm Plant Anabl yn ystod pedwerydd chwarter 2019-2020. Lluniwyd cynllun gweithredu yn sgil y sylwadau a wnaed ac mae wrthi'n cael ei roi ar waith i wella'r gwasanaethau a ddarperir i blant ag anableddau.

Mae'r gwasanaeth Anableddau Dysgu (Oedolion a Phlant) yn gweithio i greu Gwasanaeth Gydol Oes: Cymorth Estynedig fel rhan o agenda drawsnewid y Cyngor.

Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod

Digwyddiadau trawmatig sy'n effeithio ar blant yw profiadau niweidiol yn ystod plentyndod. Gallai'r rhain ddigwydd tra mae plentyn yn tyfu drwy iddo/iddi gael ei gam-drin/cham-drin neu fyw ar aelwyd lle ceir trais domestig, camddefnyddio sylweddau neu salwch meddwl.

I gefnogi gweithlu sy'n gwybod am brofiadau niweidiol yn ystod plentyndod yng Ngheredigion ac i ddatblygu dull system gyfan o ymyrryd yn gynnar ar y cyd â rhaglen Gweithredu'n Gynnar Gyda'n Gilydd Heddlu Dyfed Powys, ymgwymerwyd â darn mawr o waith i fapio systemau a phrosesau ar draws pob maes gwasanaeth i bennu meysydd lle mae gwasanaethau'n cael eu dyblygu ac i bennu'r bylchau yn y ddarpariaeth.

Gwnaed dadansoddiad o'r anghenion hyfforddi ac, yn sgil hynny:

- Mae holl staff ysgolion cynradd Ceredigion wedi cael hyfforddiant (692 i gyd)
- Mae holl staff ysgolion uwchradd ac ysgolion gydol oes (3-19) Ceredigion wedi cael hyfforddiant (838 i gyd)
- Mae holl staff yr Uned Cyfeirio Disgyblion (25) a Hyfforddiant Ceredigion (21) wedi cael hyfforddiant
- Mae holl staff y Gwasanaeth Ysgolion wedi cael hyfforddiant (20 i gyd)
- Cynhaliwyd saith digwyddiad hyfforddi ar gyfer timau'r Gwasanaethau Plant/Oedolion (tua 70 i gyd)
- Digwyddiad hyfforddi amlasiantaethol Barnardo's (23 i gyd)
- Tri digwyddiad amlasiantaethol (tua 40 i gyd)
- Estynnwyd gwahoddiad i bob un o'r 112 o leoliadau gofal plant yng Ngheredigion ddod i ddigwyddiadau hyfforddi (100 i gyd)

Gwasanaethau Cymorth i Deuluoedd Ceredigion

Mae Gwasanaethau Cymorth i Deuluoedd Ceredigion, sef y Tîm o Amgylch y Teulu, y Tîm Teulu a Chanolfan Deuluol Penparcau, yn darparu cymorth cynnar i'r teuluoedd a'r plant sydd fwyaf agored i niwed i atal problemau rhag digwydd neu i fynd i'r afael â nhw cyn iddynt waethygu. Mae'r gwasanaethau'n gweithio gyda rhwydwaith y teulu cyfan yn hytrach na chanolbwyntio ar unigolyn. Mae'r Tîm o Amgylch y Teulu yn gweithio gyda'r teulu i bennu problemau ac i helpu'r teulu i fynd i'r afael â nhw drwy feithrin a chryfhau eu cysylltiadau, eu perthnasoedd a'u sgiliau er mwyn adeiladu a chreu cydnherthedd a hunanddibyniaeth a chefnogi eu llesiant.

Y Tîm o Amgylch y Teulu

Yn 2019-20, derbyniodd y Tîm o Amgylch y Teulu 199 o geisiadau. Roedd 25 o'r rheini'n ymwneud â phlentyn â gofyniad dysgu ychwanegol penodol neu anabled. Mae oddeutu 30% (61) o'r ceisiadau'n aillatgyfeiriadau (yn aml flynyddoedd yn ddiweddarach) pan fydd teuluoedd yn cyrraedd cyfnod newydd yn eu hoes ac yn cofio bod cymorth y Tîm o Amgylch y Teulu wedi bod yn effeithiol o'r blaen ac yn gofyn inni eu cynorthwyo eto.

Bu i bron i 80% o'r teuluoedd gofnodi eu bod wedi teithio pellter cadarnhaol mesuradwy ar ôl ymyrraeth y Tîm o Amgylch y Teulu.

Roedd 34 cais yn cynnwys tystiolaeth o Brofiadau Niweidiol yn ystod Plentynod ar y cychwyn, ac roedd gan draean ohonynt bedwar neu ragor o ddangosyddion, cynnydd sylweddol iawn yn lefel cymhlethdod y teuluoedd y mae angen cymorth arnynt. Rhieni'n gwahanu, trais domestig ac iechyd meddwl oedolion oedd y tair her a nodwyd amlaf, ac mae hyn wedi peri i'n gwasanaethau gydweithio â Gwasanaeth Cam-drin Domestig Gorllewin Cymru i ddatblygu rhaglen 'Break for Change'. Rydym yn gobeithio y bydd yr ymyrraeth hon yn cynorthwyo'r teuluoedd hynny lle y nodir bod plentyn yn ymddwyn yn dreisgar tuag at oedolyn. Rydym hefyd yn parhau i ddatblygu rhaglenni 'Take Time for U' a 'Family Links', dwy raglen ar gyfer grwpiau sy'n mynd i'r afael ag agweddau ar lesiant emosiynol rhieni.

Cafwyd gostyngiad o 80% i 64% yn nifer y ceisiadau sy'n cael eu prosesu cyn pen pum diwrnod gwaith. Mae hyn yn adlewyrchu'r gwaith cynllunio ychwanegol sy'n ofynnol i fynd i'r afael ag anghenion cynyddol gymhleth teuluoedd y mae angen cymorth y Tîm o Amgylch y Teulu arnynt. Mae'r Tîm o Amgylch y Teulu wedi darparu cymorth effeithiol i draean o'r teuluoedd (37 hunanatgyfeiriad) er mwyn iddynt ddefnyddio ein cymorth heb atgyfeiriad proffesiynol arall. Mae'r broses hon yn grymuso teuluoedd i gael "y cymorth iawn ar yr adeg iawn" ac mae'n arwain at well dealltwriaeth o'r nodau y mae'r teulu am eu cyflawni, ac at well ymgysylltu â'r nodau hynny.

Y Tîm Teulu

Grŵp bach o weithwyr cymorth i deuluoedd yw'r Tîm Teulu. Maent yn cynorthwyo teuluoedd i wneud y newidiadau a bennwyd, gan ganolbwyntio ar rianta a newid ymddygiad. Eleni, daeth 161 cais i law'r Tîm Teulu, gostyngiad bach yn nifer y ceisiadau oherwydd gostyngiad yng nghapasiti'r tîm gan fod dau aelod profiadol o'r tîm wedi symud i swyddi eraill yn y Porth Cymorth Cynnar. Caeodd y Tîm Teulu achosion 107 o deuluoedd gyda llwyddiant mesuradwy ar draws meysydd llesiant teuluoedd, y berthynas rhwng rhieni a phlant, sgiliau rianta, a chysylltiad â'r gymuned.

Darparodd y rhaglen grŵp naw gweithdy Rhoi'r Bai ar yr Ymennydd ar gyfer 31 rhiant. Dywedodd 93.5% ohonynt ei fod wedi arwain at newid cadarnhaol. Darparwyd pum rhaglen i rieni gan y tîm, ar y cyd â'r Rhwydwaith Canolfannau i Deuluoedd, gyda 25 rhiant yn cwblhau'r rhaglenni'n llwyddiannus.

Rydym yn parhau i ddatblygu ein cyfres o weithdai diwrnod dwyieithog, Rhoi'r Bai ar yr Ymennydd, gan gynnwys datblygu gweithdy dwyawr mewn ysgolion o'r enw Dy Ymennydd Anhygoel i roi cyfle i bobl ifanc ddod i ddeall sut i ofalu amdanynt eu hunain a'u datblygiad yn well ac i feithrin strategaethau i wneud hynny.

Canolfan Deuluol Penparcau

Bu i Ganolfan Deuluol Penparcau groesawu 46 teulu newydd a hwyluso dwy raglen strwythuredig sy'n seiliedig ar dystiolaeth i rieni, sef "Cysylltiadau Teuluol". Mae'r rhaglenni hyn yn seiliedig ar dystiolaeth a werthuswyd ac maent yn ychwanegu at ein harlwy drwy roi mwy o bwyslais ar wella perthnasoedd i gefnogi llesiant emosiynol. Bu inni hefyd letya pedair rhaglen strwythuredig anffurfiol, gan gynnwys dwy raglen "Neilltuo Amser i Chi" ac "Iaith a Chwarae". Cynhaliodd staff 135 sesiwn mynediad agored, "Chwarae Anniben", "Dewch i Chwarae" a'r grŵp llwyddiannus "Rhieni Ifanc" lle mae tua deg rhiant ifanc yn dal i gwrdd yn rheolaidd bob wythnos.

Cynhaliwyd dros 50 o sesiynau cyswllt ar gyfer plant sy'n derbyn gofal a'u rhieni yn y ganolfan. Mae'r adeilad hefyd yn cael ei ddefnyddio gan brosiect drama Amethyst i gefnogi llesiant emosiynol pobl ifanc a chan diwtoriaid y Cwricwlwm Amgen ar gyfer gwersi unigol. Bu inni hefyd gynorthwyo pedwar teulu fel rhan o'n cyfraniad at raglen 'Ar Ffiniau Gofal'.

Ar gyfer Diwrnod Chwarae Ceredigion 2019, bu i'n holl staff cymorth i deuluoedd gyfrannu at weithgareddau pampro rhieni, a chynorthwyo â'r gweithgareddau hynny, gan gynnwys staff Coleg Ceredigion yn darparu moctêls yr oedd mawr eu hangen ac yn tyllino dwylo rhieni tra'r oedd eu plant yn mwynhau cael tatws wyneb disglair (dros dro) a chwarae ar y castell gwynt.

Gweithgaredd â ffocws Arolygiaeth Gofal Cymru o ran diogelu

Bu i Arolygiaeth Gofal Cymru gwblhau gweithgaredd â ffocws yng Ngheredigion ar 6 a 7 Tachwedd 2019 a oedd yn canolbwyntio ar y gwasanaethau Diogelu Oedolion.

Roedd y gweithgaredd â ffocws yn gyfle i ganolbwyntio ar y modd y mae'r Awdurdod Lleol yn ymateb i adroddiadau diogelu ac ar ansawdd asesiadau'r Trefniadau Diogelu wrth Amddifadu o Ryddid (DoLS).

Rhoddodd canfyddiadau'r gweithgaredd hwn sicrwydd i'r Arolygiaeth ein bod yn ymateb yn brydlon ac yn gymesur i adroddiadau diogelu. Cafwyd hyd i dystiolaeth ein bod yn casglu gwybodaeth dda ac yn cyd-drafod â gweithwyr proffesiynol eraill ac, mewn un achos, gwelwyd bod mesurau amddiffyn wedi'u trefnu ar unwaith i sicrhau bod unigolyn a oedd mewn perygl o niwed yn ddiogel.

Cafodd y rhan fwyaf o'r ymholiadau eu cwblhau o fewn yr amserlenni statudol, gan gofnodi'r dadansoddiad a'r penderfyniad yn glir, ac roedd tystiolaeth bod ymarferwyr yn teimlo'n gadarnhaol o ran y cymorth yr oeddent yn ei gael gan eu cymheiriaid ac yn disgrifio'r rheolwyr fel pobl gefnogol y mae'n hawdd troi atynt. Mae angen gwneud mwy o waith ar y fframwaith Sicrhau Ansawdd ac mae hwn wedi'i gynnwys yn y rhaglen sy'n mynd rhagddi i drawsnewid gofal cymdeithasol yng Ngheredigion.

Adroddwyd bod lleisiau a dyheadau oedolion mewn perygl yn cael eu hymgorffori yn y dogfennau diogelu a ddefnyddir gan Geredigion, a bod modd i bobl gyfathrebu yn eu dewis iaith.

Nodwyd bod trefniadau cydweithio effeithiol ar waith rhwng y tîm diogelu a thimau eraill y Gwasanaethau Oedolion, a dywedodd cynrychiolwyr o'r Heddlu a'r Bwrdd Iechyd fod ganddynt berthynas waith dda â'r Awdurdod Lleol.

Cafwyd tystiolaeth o sgysiau didwyll, gonest a chefnogol â darparwyr yn ystod y cam ymholi, ac mae'r Awdurdod Lleol yn cydweithio'n effeithio â'i bartneriaid ar lefel leol ac ar lefel ranbarthol i baratoi ar gyfer y ddeddfwriaeth Trefniadau Amddiffyn Rhyddid fel rhan o'r adolygiad o'r Ddeddf Galluedd Meddyliol.

Cymorth cynnar, gofal a chefnogaeth a threfniadau pontio ar gyfer plant anabl

Bu i Arolygiaeth Gofal Cymru (yr Arolygiaeth) gyhoeddi ei hadroddiad ar ôl iddi hithau ac Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru gynnal arolygiad o Gyngor Sir Ceredigion a Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda o ran Cymorth Cynnar, Gofal a Chefnogaeth a Threfniadau Pontio ar gyfer Plant Anabl. Bu i'r adroddiad hwn nodi nifer o gryfderau yn y gwasanaeth, a chydabod y gwaith trawsnewid sy'n mynd rhagddo i roi sylw i'r meysydd i'w gwella a nodwyd yn yr adroddiad.

Canfu'r Arolygiaeth fod Cyngor Sir Ceredigion wedi pennu uchelgais cadarnhaol ar gyfer plant anabl. Ceir ymrwymiad i'r weledigaeth hon ar lefel gorfforaethol ac fe'i defnyddir i osod sylfaen ar gyfer gweithdrefnau a strwythurau gweithredol fel rhan o'r Rhaglen Gydol Oes a Llesiant.

Mae'r awdurdod lleol wedi paratoi cynllun gweithredu a fydd yn adeiladu ar y cryfderau a bennwyd ac yn sicrhau bod y meysydd i'w gwella yn cael y sylw angenrheidiol. Mae'r prif themâu i'w gwella yn cynnwys:

1. Ansawdd asesiadau, cynlluniau gofal ac adroddiadau
2. Comisiynu a darparu gwasanaethau
3. Goruchwyliaeth gan reolwyr: Cryfhau'r swyddogaethau sicrhau ansawdd

Mae'r gwaith o ddatblygu'r weledigaeth i roi'r Rhaglen Gydol Oes a Llesiant ar waith yn cynnwys sefydlu Gwasanaeth Cymorth Estynedig newydd i blant ac oedolion ag anabledau. Un o brif swyddogaethau'r gwasanaeth newydd fydd canolbwyntio ar sicrhau bod asesiadau o ansawdd da yn cael eu cynnal a bod cynlluniau gofal effeithiol yn cael eu paratoi. Bydd staff yn cydweithio ag asiantaethau allweddol a theuluoedd a gofalwyr i gyflawni canlyniadau da i blant ac oedolion y mae angen gofal a chymorth arnynt.

Bydd hynt y cynllun gweithredu'n cael ei werthuso'n gyson drwy broses sicrhau ansawdd yng nghyfarfodydd y rheolwyr, mewn cyfarfodydd tîm a chan Grŵp Monitro sy'n cynnwys cynrychiolwyr o bob rhan o'r gwasanaethau Gofal Cymdeithasol, swyddogion corfforaethol perthnasol eraill a'r Bwrdd Iechyd.

Bydd Arolygiaeth Gofal Cymru yn cadw llygad ar y cynnydd a wneir drwy ei gweithgareddau parhaus i werthuso perfformiad y Cyngor.

Cwynion a chanmoliaeth

Cwynion

Mae'r rhan hon o'r adroddiad yn amlinellu holl weithgarwch y Gwasanaethau Cymdeithasol o ran cwynion a chanmoliaeth yn ystod 2019–2020. Bydd yr holl ystadegau ac achosion y cyfeirir atynt isod yn cael eu cynnwys yn yr Adroddiad Blynyddol corfforaethol, ynghyd â'r holl geisiadau a ddaeth i law'r gwasanaeth o dan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Cyflwynir yr adroddiad hwnnw i'r pwyllgorau perthnasol maes o law.

Er ein bod yn sylweddoli bod y Gwasanaethau Cymdeithasol wedi mynd drwy broses ailstrwythuro helaeth yn ystod y cyfnod adrodd hwn i gyflwyno'r Rhaglen Gydol Oes a Llesiant, er hwylustod, bydd yr adroddiad hwn yn dilyn fformat y system cofnodi cwynion. Bydd hyn yn cael ei newid ar gyfer cyfnodau adrodd yn y dyfodol.

Mae'r Cyngor wedi rhoi Rheoliadau Gweithdrefn Gwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol (Cymru) 2014 a Rheoliadau Gweithdrefn Sylwadau (Cymru) 2014 ar waith, a'r ddogfen hon yw'r canllawiau sy'n gosod sylfaen ar gyfer Polisi Cwynion newydd y Gwasanaethau Cymdeithasol a gymeradwywyd gan Gabinet y Cyngor ar 17 Mawrth 2020. Mae'r polisi'n nodi'r gofynion am i staff y Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Tîm Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth corfforaethol hybu atebolrwydd a sicrhau bod cwynion yn cael eu trin a'u trafod yn deg ac yn effeithiol.

Gweithgarwch cwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol

Rydym yn gwneud ein gorau glas i ddatrys cwyn cyn gynted â phosibl a, phan fyddwn yn llwyddo i wneud hynny, bydd y mater, gan mwyaf, yn cael ei gofnodi fel ‘ymholiad/pryder’. Os na ellir datrys y mater ar adeg y cyswllt cyntaf, neu os yw'r materion sy'n cael eu codi'n ddifrifol neu'n gymhleth, bydd y pryderon yn cael eu trin a'u trafod yn unol â'r gweithdrefnau gwyno ffurfiol y cyfeirir atynt uchod.

Mae'r Cyngor yn gweithredu proses gwyno sy'n cynnwys dau gam, ac mae'r Tîm Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth yn cyd-drafod â'r rheolwyr gwasanaeth perthnasol i sicrhau bod y broses gywir yn cael ei dilyn ym mhob cam.

Yn ystod 2019-2020, daeth 93 ymholiad/pryder i law. Cafodd y rhan fwyaf o'r rhain eu datrys yn foddhaol heb fod angen troi at y gweithdrefnau gwyno.

Mae'r data a ddarperir isod yn ymwneud â'r holl gŵynion a gafodd eu trin a'u trafod o dan Gam 1 a/neu Gam 2 yn ystod y flwyddyn adrodd. Cam 2 yw'r cam olaf o dan weithdrefn gwyno'r Cyngor ei hun; fodd bynnag, mae gan ddefnyddwyr gwasanaethau hawl i gyfeirio'u cwyn at Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru os ydynt yn dal i fod yn anfodlon ar ôl Cam 2.

Cyfanswm y cwynion a ddaeth i law yn ystod 2019–2020

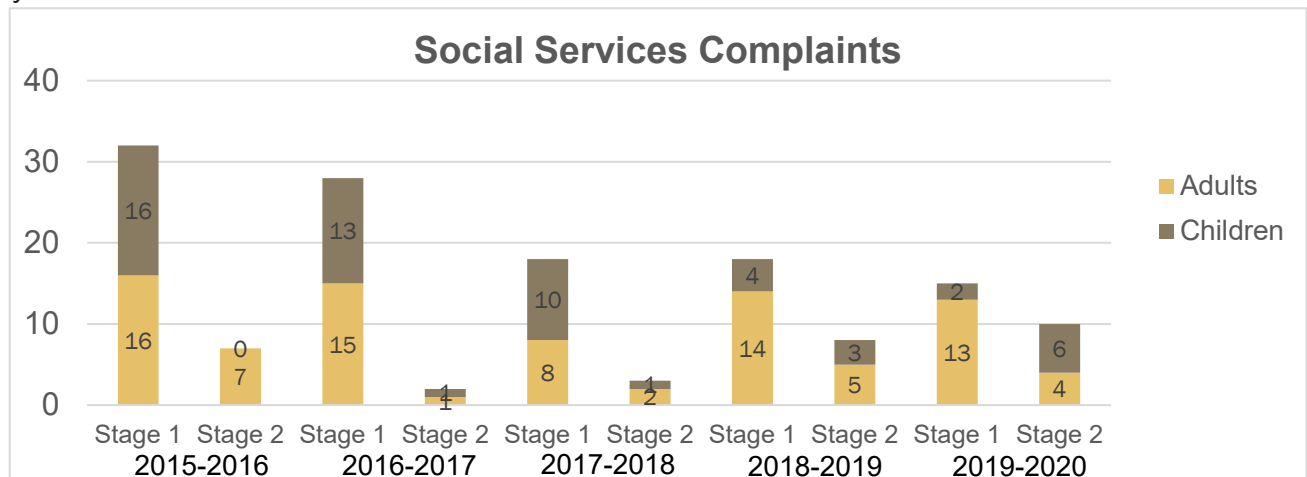
Maes gwasanaeth	Cam 1	Cam 2	Cyfanswm
Gwasanaeth Plant a Theuluoedd	2	6	8
Gwasanaeth Gofal Cymdeithasol i Oedolion a Chomisiynu	13	4	17
	15	10	25

Daeth cyfanswm o **25 cwyn** i law o ran y Gwasanaethau Gofal Cymdeithasol yn ystod 2019–2020. O'i gymharu, daeth **26 cwyn** i law ar draws y Gwasanaethau Cymdeithasol yn ystod 2018-2019. Mae hyn yn dangos bod nifer y cwynion a ddaeth i law wedi gostwng ychydig.

Mae staff y Gwasanaethau Cymdeithasol yn parhau i gydweithio'n agos â'r Tîm Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth drwy fynd ati i ddatrys unrhyw bryderon ac ymholiadau sy'n dod i law yn gynnar. Mae hon yn profi i fod yn strategaeth effeithiol y gellir ei gweld drwy gymharu nifer yr ymholiadau/pryderon â nifer yr achosion sy'n cael eu trin a'u trafod o dan y broses gwyno ffurfiol (sef 27% o'r holl ymholiadau/pryderon sy'n dod i law'r Tîm Cwynion a Rhyddid Gwybodaeth o ran y Gwasanaethau Cymdeithasol).

Data cymharol

Gellir cymharu cyfanswm y cwynion a ddaeth i law ar gyfer y Gwasanaethau Cymdeithasol, wedi'u gwahanu yn ôl Gwasanaethau Oedolion a Gwasanaethau Plant, yn ystod y cyfnod adrodd hwn â blynyddoedd blaenorol isod:

Canlyniadau cwynion fesul Gwasanaeth

Ceir braslun o nifer y cwynion a'u canlyniadau isod, fesul maes gwasanaeth perthnasol:

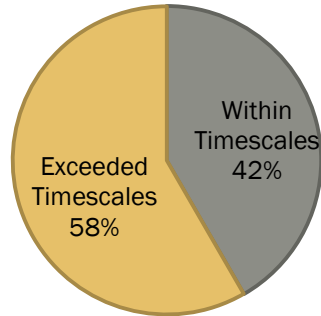
Gwasanaethau Plant	Heb eu cadarnhau	Wedi'u cadarnhau (yn llwyr neu'n rhannol)	Yn mynd rhagddynt / Wedi'u hatal dros dro
Amddiffyn Plant	1	0	0
Tîm Asesu Plant a Theuluoedd	2	4	0
Maethu	0	0	1
Cyfanswm	3	4	1

Gwasanaethau Gofal Cymdeithasol i Oedolion a Chomisiynu	Heb eu cadarnhau	Wedi'u cadarnhau (yn llwyr neu'n rhannol)	Yn mynd rhagddynt / Wedi'u hatal dros dro / Wedi'u dirwyn i ben
Tîm Oedolion (Gogledd, De, Brysbennu'r Porth Gofal)	1	5	0
Tîm Cymunedol Anableddau Dysgu	0	4	1
Asesiadau Ariannol	1	0	0
Comisiynu	0	2	1
Gwasanaethau Uniongyrchol (Cartrefi, Canolfannau Dydd)	0	1	1
Cyfanswm	2	12	3

Cam 1

Ac eithrio'r ddwy gŵyn a gafodd eu dirwyn i ben, ac un gŵyn sy'n dal i fod yn agored, ymatebwyd i bump o'r deuddeg cwyn sy'n weddill o fewn y terfyn amser o 15 diwrnod gwaith o dan Gam 1.

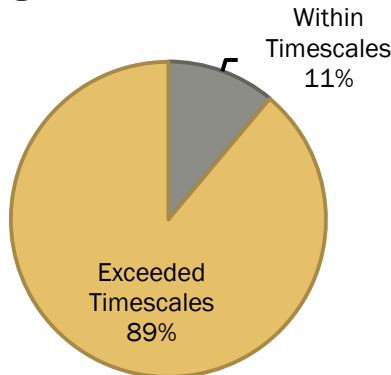
Stage 1 - Performance

Cam 2

O ran y perfformiad yn erbyn terfynau amser statudol Cam 2 o'r broses, o blith y deg cwyn a ddaeth i law o dan Gam 2, mae un yn parhau i fod yn agored ac ymatebwyd i un o fewn yr amserlen o 25 diwrnod gwaith. Rhoddodd Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol estyniad ar gyfer yr wyth achos sy'n weddill yn unol â'r polisi.

Stage 2 - Performance

Dadansoddiad

O ddadansoddi'r data dros bum cyfnod adrodd, mae'n amlwg bod y Gwasanaethau Plant wedi cael mwy o gŵynion Cam 2 yn ystod 2019/20. Hwn yw'r tro cyntaf i'r Gwasanaethau Oedolion gael llai o gŵynion Cam 2, er iddynt gael nifer sylweddol uwch o gŵynion Cam 1 (16 ar gyfer Gwasanaethau Oedolion a dim ond dwy ar gyfer Gwasanaethau Plant). Yn ychwanegol at uwchgyfeirio dwy gŵyn Cam 1 i Gam 2 yn ystod y flwyddyn adrodd, cafodd dwy gŵyn arall o 2018/19 eu huwchgyfeirio i Gam 2 yn ystod y cyfnod adrodd hwn. Ymchwiliwyd ar unwaith i ddwy gŵyn o dan Gam 2. Ceir tri phrif reswm pam y bydd cwyn am y Gwasanaethau Cymdeithasol yn cael ei hystyried ar unwaith o dan Gam 2:

- tybir bod y gŵyn yn rhy gymhleth neu ddifrifol i'w hystyried yn gyntaf o dan Gam 1
- mae'r gŵyn hefyd yn ymwneud â rheolwyr sy'n gyfrifol am y gwasanaeth
- mae'r achwynydd wedi mynegi nad yw'n ymddiried yn rheolwyr y gwasanaeth i ymdrin â'r gŵyn o dan gam cychwynnol.

O blith yr wyth cwyn a ddaeth i law'r Gwasanaethau Plant, cafodd eu hanner eu cadarnhau (yn llwyr neu'n rhannol), roedd un gŵyn yn dal i fynd rhagddi neu wedi'i hatal dros dro ar adeg paratoi'r adroddiad, ac ni chafodd tri achos eu cadarnhau.

Er bod llai o gŵynion Cam 2 wedi dod i law'r Gwasanaethau Oedolion yn ystod y flwyddyn, i law'r gwasanaethau hynny y daeth y nifer fwyaf o gŵynion drwyddi draw, gydag 17 achos yn cael eu cofnodi yn ystod y flwyddyn. O ddadansoddi canlyniadau'r cwynion hyn, mae'n amlwg bod dros 70% ohonynt wedi'u cadarnhau (yn llwyr neu'n rhannol). Canfuwyd mai dim ond dau achos nad oedd modd eu cyfiawnhau (heb eu cadarnhau). Cafodd y tri achos sy'n weddill eu dirwyn i ben neu'u hatal dros dro neu roeddent yn dal i fynd rhagddynt tu hwnt i ddiwedd y cyfnod adrodd.

Themâu a thueddiadau

Cyfathrebu gwael sydd wrth wraidd y rhan fwyaf o'r cwynion o hyd ac, ym mwyafrif yr achosion, cafodd hyn ei ddatrys ar lefel gwasanaeth ac roedd y camau a gymerwyd yn ddigonol i ddatrys y gŵyn.

Cydnabyddir hefyd fod angen gwneud mwy o waith i wella'r modd y mae'r argymhellion a wneir yn sgil cwynion yn cael eu rhoi ar waith a'u monitro. Mae gwaith yn mynd rhagddo i wella trefniadau llywodraethu'r Gwasanaethau Cymdeithasol a disgwylir y bydd y gwelliannau hyn yn gydnaws â'r gwaith ad-drefnu i ddatblygu'r Rhaglen Gydol Oes a Llesiant ac i hybu atebolrwydd ym mhob maes.

Amserlenni

Cydymffurfiaeth â'r amserlenni a bennir yn y Rheoliadau yw un o'r meysydd y mae angen rhoi mwy o sylw iddo yn ystod y cyfnod adrodd nesaf. Fodd bynnag, cydnabyddir bod amserlenni i ymdrin â chwynion yn gallu cyfyngu'n fawr ar y broses, ac felly mae'n hanfodol cyfathrebu'n dda â'r

achwynwyr. Bydd mwy o waith yn cael ei wneud law yn llaw â'r Rheolwyr Corfforaethol i geisio gwella'r perfformiad o ran hyn.

Y gwersi a ddysgwyd

Ceir enghreifftiau o'r gwersi a ddysgwyd yn sgil y cwynion a ddaeth i law isod:

Hyfforddiant cydraddoldeb ac amrywiaeth o ran pobl anneuaidd i sicrhau dealltwriaeth, parch, a defnydd priodol o derminoleg bob amser.

Bydd nodyn yn cael ei anfon at y staff sy'n gyfrifol am drefnu sesiynau cyswllt dan oruchwyliaeth i'w hatgoffa i sicrhau eu bod yn dewis lleoliadau yn ôl nifer y bobl y bwriedir iddynt fod yn bresennol ac i roi mwy o ystyriaeth i ba mor ymarferol yw unrhyw weithgareddau y bwriedir eu gwneud yn y lleoliad.

Gofyn i staff sicrhau bod yr wybodaeth a gofnodir ganddynt bob amser yn gywir ac yn ffeithiol, a'u bod yn gofalu eu bod yn defnyddio'r cyd-destun cywir bob amser.

Gweithgarwch Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru

Yn ystod cyfnod yr adroddiad hwn, bu i Swyddfa Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (yr Ombwdsmon) gysylltu o'r newydd **naw** gwaith â'r Cyngor. Mae hyn yn gynnydd nodedig o'i gymharu â'r tair gwaith y bu i'r swyddfa gysylltu â'r Cyngor yn 2018/19. Roedd pum achos yn ymwneud â'r Gwasanaethau Plant a phedair cwyn yn ymwneud â'r Gwasanaethau Oedolion.

Nid ymchwiliwyd i'r un o'r cwynion a atgyfeiriwyd at yr Ombwdsmon, ac ni chafodd unrhyw gynigion setlo na datrysiadau cyflym eu hargymell. O blith y naw cyswllt a atgyfeiriwyd at yr Ombwdsmon o ran y Gwasanaethau Cymdeithasol:

pennwyd bod pump ohonynt 'tu hwnt i awdurdodaeth yr Ombwdsmon' (h.y. dylid mynd i'r afael â'r gŵyn drwy sianeli eraill h.y. y llysoedd)

caewyd tri achos ar ôl ystyriaeth gychwynnol gan yr Ombwdsmon (e.e. roedd yn fodlon nad oedd unrhyw gamweinyddu ar ran y Cyngor neu na fyddai llawer i'w ennill pe bai'r Ombwdsmon yn ymchwilio i'r gŵyn)

roedd un achos wedi'i atgyfeirio'n rhy gynnar (e.e. ni chafodd ei ystyried o dan weithdrefn gwyno'r Cyngor ei hun).

Y cyfnod adrodd hwn yw'r cyntaf ers 2015/16 lle nad yw'r Ombwdsmon wedi ymchwilio i unrhyw gŵynion am y Gwasanaethau Cymdeithasol na chadarnhau cwynion o'r fath.

Canmoliaeth

Gwnaed y nifer fwyaf o'r sylwadau canmoliaethus a ddaeth i law'r Cyngor yn ystod y cyfnod adrodd gan ddefnyddwyr y Gwasanaethau Cymdeithasol. Daeth cyfanswm o 235 sylw canmoliaethus i law a gellir eu gwahanu fesul gwasanaeth fel a ganlyn:

Maes gwasanaeth	Sylwadau canmoliaethus a ddaeth i law
Gwasanaeth Plant a Theuluoedd	36
Gwasanaethau Oedolion (gan gynnwys Gwasanaethau Uniongyrchol a Thai)	168
Gwasanaethau eraill (gan gynnwys Gwasanaethau a Gomisiynir)	31
Cyfanswm	235

Dyma rai o'r sylwadau canmoliaethus a ddaeth i law yn ystod 2019/20:

'Dw i am ddiolch yn fawr i chi am eich holl gefnogaeth a chymorth; mae wedi bod yn bleser gweithio gyda chi.'

'Diolch yn fawr i chi a'ch staff am y gwasanaeth rhagorol. Allwn i ddim bod wedi dymuno gwell.'

'Hapus â'r gwasanaeth a ddarparwyd. Caredig iawn, bob amser yn hapus ac yn siriol, gan fy rhoi ar ben ffordd ar ddechrau'r diwrnod. Eithriadol o hapus. Dydw i ddim yn siŵr sut y byddwn i'n ymdopi heb y cymorth.'

4. Hybu a gwella llesiant y rheini yr ydym yn eu cynorthwyo

Y chwe safon ansawdd a ddefnyddir i fesur perfformiad yr Awdurdod Lleol o ran y canlyniadau llesiant yw:

1. Gweithio gyda phobl i ddiffinio ac i gydgyhyrchu canlyniadau llesiant personol y mae pobl am eu cyflawni
2. Gweithio gyda phobl a phartneriaid i amddiffyn ac i hybu iechyd corfforol, iechyd meddwl a llesiant emosiynol pobl
3. Cymryd camau i amddiffyn ac i ddiogelu pobl rhag camdriniaeth, esgeulustod neu niwed
4. Annog a chynorthwyo pobl i ddysgu, i ddatblygu ac i fod yn rhan o'r gymdeithas
5. Cynorthwyo pobl i feithrin ac i gynnal perthnasoedd domestig, teuluol a phersonol iach
6. Gweithio gyda phobl a'u cynorthwyo i sicrhau llesiant economaidd gwell, i gael bywyd cymdeithasol, ac i fyw mewn llety addas sy'n ateb eu gofynion

Beth yr oeddem yn bwriadu ei wneud y llynedd?

Gan fod nifer o'n gwasanaethau'n gysylltiedig â'i gilydd a'n strategaethau'n gydnaws â'i gilydd, mae amcanion ein Gwasanaethau Plant a Theuluoedd yn gorgyffwrdd ag amcanion ein Gwasanaethau Oedolion, ac felly mae'r amcanion yn canolbwyntio ar ddull gydol oes o weithredu.

Amcan Gwella 1

- Sicrhau bod y broses o drawsnewid y gwasanaethau cymdeithasol yn cael ei chyflawni yn ystod 2019/20 ar y cyd ag adrannau corfforaethol eraill ac asiantaethau sy'n bartneriaid
- Cydweithio ar y cynllun ailstrwythuro corfforaethol, gan alluogi dull effeithlon o weithredu ar draws y Cyngor cyfan
- Sicrhau bod y gofynion statudol ar gyfer Gofal Cymdeithasol yn cael eu diffinio'n glir yn y strwythur
- Sicrhau bod gwasanaethau cadarn yn eu lle i sicrhau bod modd i ddinasyddion gyflawni eu canlyniadau personol

Amcan Gwella 2

- Sicrhau bod gan yr Awdurdod Lleol lais cryf yn y rhanbarth
- Sicrhau bod staff perthnasol yn ymrwymo i ymwneud yn rheolaidd â holl ddigwyddiadau partneriaethau rhanbarthol
- Sicrhau bod Ceredigion yn manteisio'n llwyr ar yr adnoddau sydd ar gael inni gan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
- Dylanwadu ar ddatblygiadau ar draws y rhanbarth ac yn genedlaethol

Amcan Gwella 3

- Sicrhau bod yr Awdurdod Lleol yn mynd ati'n effeithiol, ar y cyd â'i bartneriaid, i sicrhau ac i ddefnyddio Cronfeydd Trawsnewid i hybu gwell canlyniadau i bobl Ceredigion
- Datblygu'r Prosiect Gofal wedi'i Alluogi gan Dechnoleg ar y cyd â Sir Gaerfyrddin/Sir Benfro a Hywel Dda
- Cydweithio â Hywel Dda i ddatblygu Tîm Cymunedol Mynediad Cyflym
- Cydweithio â'r Gwasanaeth Iechyd a'r Trydydd Sector i ddatblygu adnoddau a chanolfannau cymunedol

I ba raddau y bu inni lwyddo i weithio tuag at gyflawni'r blaenoriaethau hyn?

Amcan Gwella 1 – Trawsnewid y Gwasanaethau Cymdeithasol

- Sicrhau bod y broses o drawsnewid y gwasanaethau cymdeithasol yn cael ei chyflawni yn ystod 2019/20 ar y cyd ag adrannau corfforaethol eraill ac asiantaethau sy'n bartneriaid
- Cydweithio ar y cynllun ailstrwythuro corfforaethol, gan alluogi dull effeithlon o weithredu ar draws y Cyngor cyfan
- Sicrhau bod y gofynion statudol ar gyfer Gofal Cymdeithasol yn cael eu diffinio'n glir yn y strwythur
- Sicrhau bod gwasanaethau cadarn yn eu lle i sicrhau bod modd i ddinasyddion gyflawni eu canlyniadau personol

Ein gweledigaeth ar gyfer y Rhaglen Gydol Oes a Llesiant yw:

Sicrhau bod pob plentyn, pob person ifanc a phob oedolyn yng Ngheredigion yn gallu gwireddu ei botensial llawn. Sicrhau mynediad teg i bawb at wasanaethau rhagorol cyffredinol ac wedi'u targedu sy'n cefnogi iechyd a llesiant pob dinesydd. Meithrin sgiliau a chydnerthedd a fydd yn para oes a galluogi unigolion i ymdopi'n dda â'r heriau a'r pwysau y gallent eu hwynebu.

Byddwn yn:

- cynorthwyo'r rheini sydd o dan anfantais a'r rheini sy'n wynebu heriau
- datblygu ymhellach wasanaethau ar gyfer dinasyddion sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau ac yn seiliedig ar gryfderau
- diogelu a meithrin y rheini sydd fwyaf agored i niwed
- anelu at fod yn feincnod ar gyfer rhagoriaeth ac arloesedd yng Nghymru a thu hwnt
- uwchsgilio ein gweithlu i gydweithio i wella'r canllawiau a'r cymorth sydd ar gael i unigolion a theuluoedd yng Ngheredigion.

Mae Llywodraeth Cymru wedi cyflwyno deddfwriaeth amrywiol sy'n canolbwyntio ar sicrhau bod iechyd a llesiant dinasyddion cystal ag y gall fod, gan gynnwys

- Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Mae Cyngor Sir Ceredigion wedi ymrwmo i sicrhau bod prif egwyddorion y fframwaith deddfwriaethol yn ennill eu plwyf yn ei holl weithgareddau a'i ddatblygiadau.

Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i sicrhau bod y Fframwaith Arwyddion Diogelwch yn parhau i ennill ei blwyf ac mae'n cynnig ei fod yn dod yn rhan ganolog o'r Rhaglen Gydol Oes a Llesiant. Rydym yn bwriadu gwneud hyn drwy sicrhau bod yr wybodaeth a gesglir gennym gan ddinasyddion yn uniongyrchol neu drwy asiantaethau eraill yn cael ei defnyddio'n briodol i roi dull sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn ar waith ar sail cwestiynau sylfaenol fel 'Beth sy'n peri gofid i chi?' a 'Beth sy'n gweithio'n dda?' O ganlyniad i'r rhain, rydym yn ceisio mynd ati i ddatblygu ymhellach wasanaethau ar gyfer dinasyddion sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau, yn seiliedig ar gryfderau, yn ymateb yn brydlon ac yn greadigol, ac yn canolbwyntio bob amser ar yr hyn sy'n bwysig i'r unigolyn.

Bydd y Rhaglen Gydol Oes a Llesiant yn parhau i fynd rhagddi er mwyn rhoi'r weledigaeth ar waith ac ailgydbwyso'r ffordd y mae gofal yn cael ei ddarparu yng Ngheredigion.

Amcan Gwella 2 – Partneriaethau

- Sicrhau bod gan yr Awdurdod Lleol lais cryf yn y rhanbarth
- Sicrhau bod staff perthnasol yn ymrwymo i ymwneud yn rheolaidd â holl ddigwyddiadau partneriaethau rhanbarthol
- Sicrhau bod Ceredigion yn manteisio'n llwyr ar yr adnoddau sydd ar gael inni gan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
- Dylanwadu ar ddatblygiadau ar draws y rhanbarth ac yn genedlaethol

Mae Cyngor Sir Ceredigion yn parhau i ymgysylltu â Phartneriaeth Gofal Gorllewin Cymru a'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol. Mae'r rhain yn gyfrwng i hybu gwelliannau rhanbarthol ar draws y maes gofal cymdeithasol, gan barhau i ganolbwyntio ar feysydd angen a blaenoriaethau penodol Ceredigion. Mae'r Cyngor yn cefnogi nifer o fforymau rhanbarthol ac yn ymgysylltu'n effeithiol â nhw. Mae'n gwneud y gorau o gyfleoedd i gael cyllid rhanbarthol drwy bartneriaethau a mentrau rhanbarthol, gan gynnwys Rhaglen Drawsnewid Cymru Iachach a'r Gronfa Gofal Integredig.

Amcan Gwella 3 – Rhaglen Drawsnewid Cymru Iachach

- Sicrhau bod yr Awdurdod Lleol yn mynd ati'n effeithiol, ar y cyd â'i bartneriaid, i sicrhau ac i ddefnyddio Cronfeydd Trawsnewid i hybu gwell canlyniadau i bobl Ceredigion
- Datblygu'r Prosiect Gofal wedi'i Alluogi gan Dechnoleg ar y cyd â Sir Gaerfyrddin/Sir Benfro a Hywel Dda
- Cydweithio â Hywel Dda i ddatblygu Tîm Cymunedol Mynediad Cyflym
- Cydweithio â'r Gwasanaeth Iechyd a'r Trydydd Sector i ddatblygu adnoddau a chanolfannau cymunedol

Fel rhan o Bartneriaeth Gofal Gorllewin Cymru, roedd ein cyflwyniad gwreiddiol i raglen waith Gorllewin Cymru Iachach yn cynnwys:

Gwella bywydau drwy dechnoleg

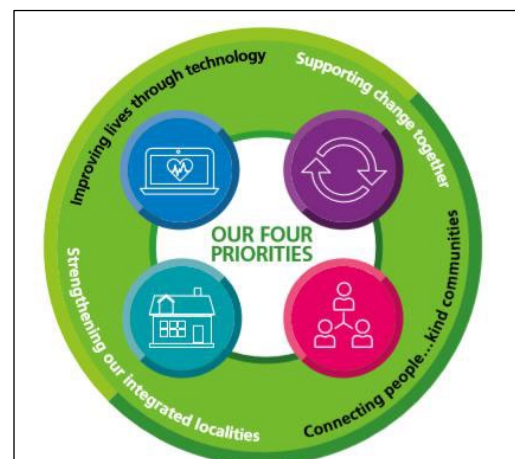
- Gofal rhagweithiol sy'n cael ei alluogi gan dechnoleg
- Fframwaith digidol a rennir

Cryfhau lleoliadau integredig

- Integreiddio cyson ar lwybr carlam
- Hunanreolaeth ragweithiol a gynorthwyr

Cefnogi newid gyda'n gilydd

- Ymgysylltu'n barhaus â dinasyddion

- Newid ymddygiad am byth

Cysylltu pobl... cymunedau caredig

- Creu cysylltiadau i bawb
- Adeiladu'r seilwaith i ddarparu gwasanaethau mewn ffordd wahanol

Darparodd Llywodraeth Cymru gyfanswm o £11.89 miliwn i Bartneriaeth Gofal Gorllewin Cymru i gefnogi'r camau i roi'r tair rhaglen y cytunwyd arnynt ac a restrir isod ar waith:

Rhaglen 1: Gofal rhagweithiol sy'n cael ei alluogi gan dechnoleg

- Dull rhagweithiol o gadw pobl yn iach yn eu cymunedau
- Mae'n seiliedig ar ddull y profwyd ei fod yn gweithio yn Bilbao, Sbaen
- Mae tystiolaeth o Sbaen yn dangos ei fod yn cael effaith sylweddol ar alw ac ar lesiant
- Gofal pwrpasol wedi'i deilwra i'r unigolyn sy'n cael ei alluogi gan dechnoleg
- Asesiad llesiant manwl a chynlluniau llesiant a gefnogir
- Galwadau rhagweithiol gan ddefnyddio llwyfan Delta Wellbeing sy'n bodoli eisoes ac yn darparu manteision cynhenid
- Ymateb cyflym amlasiantaethol, gyda chymorth cymunedol lleol gwell
- Prosiect cynhwysiant digidol i gefnogi rhwydweithiau anffurfiol

Rhaglen 3: Integreiddio cyson ar lwybr carlam

- Tîm Cymunedol Mynediad Cyflym sy'n darparu ymateb proffesiynol 24/7 mewn argyfwng
- Rhoddir y model ar waith ym mhob ardal, ac fe gaiff ei deilwra i sicrhau bod y trefniadau'n ateb gofynion lleol ac yn adeiladu ar y trefniadau presennol
- Capasiti ychwanegol yn y rhaglen i gefnogi mwy o integreiddio ar lefel ardal

Rhaglen 7: Creu cysylltiadau i bawb

- Rhoi model cysylltwyr cymunedol cyson ar waith ledled y Gorllewin i greu cysylltiadau cymunedol ac i adeiladu cydnerthedd
- Dinasyddion gweithredol – hybu a chefnogi gwirfoddoli
- Rhaglen bydis sy'n pontio'r cenedlaethau i feithrin sgiliau TG a sgiliau eraill
- Rhaglen 'Mae'r Gorllewin yn Garedig'
- Gwreiddio Dewis ac Info-engine
- Rhaglen sgiliau garlam ar gyfer staff sy'n darparu cymorth cymunedol

Cychwynwyd ar y tair rhaglen yn 2019/2020. Mae rhaglen 1 yn cael ei harwain yn rhanbarthol, rhaglen 3 yn cael ei harwain yn lleol, a rhaglen 7 yn cael ei harwain gan y Trydydd Sector.

Gwasanaethau Tai Awdurdod Lleol Ceredigion

Mae Gwasanaeth Tai Ceredigion wedi bod yn rhan o Wasanaeth Porth Gofal y Rhaglen Gydol Oes a Llesiant, a thbyr ei fod yn faes gwasanaeth hollbwysig er mwyn cynorthwyo unigolion a theuluoedd i gadw'n iach ac i gynnal eu llesiant. Mae'r gwasanaeth yn diwallu ystod eang o anghenion cymunedol. Isod, ceir adroddiad manwl am weithgarwch y gwasanaeth yn ystod 2019/2020.

PORTH GOFAL

HOUSING SERVICES

Under Homelessness interventions, in 2019-20, 144 cases were dealt with where there had been approaches due to households being at risk of homelessness. Of those, 100 were successfully prevented from becoming homeless.

144

310

In general 310 enquiries / cases were provided with advice and assistance.

427 assessments carried out under s62 Housing Act requirements.

427

83

83 clients were assisted with Rent Advance and Bonds in 2019-20.

(This figure does not include those who the Housing Options team supported and sign-posted to other agencies such as, Vicars Relief Fund (VRF), budgeting loans and Discretionary Housing Payment (DHP) applications for these upfront costs.)

Under housing register work, for the year 2019-20, 1139 Housing Register applications were received across all four Registers (affordable, general, older persons, accessible).

1139

439

439 Safe, Warm and Secure Grants delivered.

Under the adaptations service, 120 Disabled Facilities Grants delivered.

120

Pa wahaniaeth y mae'r gwasanaeth wedi'i wneud?

O ran y ddyletswydd i atal digartrefedd, bu i 31 aelwyd sicrhau llety yn y sector rhent preifat drwy'r cynllun cymhelliant landlordiaid (arian o'r Gronfa Atal Digartrefedd neu Daliadau Tai Dewisol) a bu i 24 aelwyd wneud hynny heb y cynllun cymhelliant.

Bu modd i 10 aelwyd aros yn eu cartrefi o ganlyniad i gymorth ariannol (Taliadau Tai Dewisol/Y Gronfa Atal), a bu modd i dair aelwyd arall aros yn eu cartrefi ar ôl cael cyngor am ddyledion/arian.

O ran y ddyletswydd i leddfu digartrefedd, bu i 41 aelwyd sicrhau llety yn y sector rhent preifat drwy'r cynllun cymhelliant landlordiaid a bu i 10 aelwyd wneud hynny heb y cynllun cymhelliant.

Mae'r Grant Cyfleusterau i'r Anabl a'r Grant Diogel, Cynnes a Sicr wedi cynorthwyo cleientiaid i fyw'n annibynnol yn eu cartrefi'u hunain. Dywedodd un ymgeisydd: "Rwy'n gallu cael bath (yn ddiogel) bob dydd nawr a does arna i ddim ofn cwmpo ar y grisiau mwyach. Alla i ddim diolch ddigon i bawb am y newidiadau gwirioneddol gadarnhaol y mae'r gwaith hwn wedi'u gwneud i'm bywyd."

Cafodd cyfanswm o 267 o ymgeiswyr dai drwy'r Gofrestr Dai. Cafodd 52 (19%) o'r dyraniadau eu gwneud i unigolion yr oedd arnom ddyletswydd i'w hatal rhag bod yn ddigartref.

Pa mor dda ydym ni wedi'i wneud?

Cyfanswm y canlyniadau atal digartrefedd: 144 (mae hyn yn cynnwys achosion y llwyddwyd i'w hatal rhag bod yn ddigartref, achosion nas llwyddwyd i'w hatal rhag bod yn ddigartref, achosion nad oeddent yn cydweithredu, achosion a wrthododd gymorth, achosion a dynnwyd yn ôl, ac achosion a dynnwyd yn ôl yn sgil colli cysylltiad).

Canlyniadau lle y llwyddwyd i atal digartrefedd: 100. Felly, llwyddwyd i atal 69% o'r aelwydydd a oedd yn wynebu digartrefedd rhag bod yn ddigartref. Fodd bynnag, dim ond 16 (11%) o'r 144 achos nas llwyddwyd i'w ddatrys, a hynny gan fod 28 (19%) o'r cleientiaid wedi tynnu'n ôl o'r gwasanaeth (gan gynnwys un aelwyd a wrthododd gymorth ac un aelwyd na fu iddi gydweithredu) ac nad oedd modd i'r Gwasanaeth Dewisiadau Tai eu cynorthwyo neu ddwyn y maen i'r wal. Darparwyd cartref diogel i 559 o ymgeiswyr anabl ac agored i niwed er mwyn iddynt barhau i fyw'n annibynnol. Dywedodd dros 80% o'r rhai a wnaeth gais i gael arian grant eu bod yn cytuno'n gryf neu'n dueddol o gytuno â'r datganiad bod ansawdd eu bywydau wedi gwella yn sgil yr addasiadau. Ychwanegwyd 991 o geisiadau am dai at y Gofrestr Dai i'w hystyried pan fydd tai cymdeithasol yn cael eu dyrannu. Yn ychwanegol at hyn, gwnaed newidiadau i'r ffurflenni cais a'r ffurflenni adnewyddu i sicrhau bod gwybodaeth gywir a chyfredol ar gael i'r landlordiaid cymdeithasol cofrestredig sy'n bartneriaid inni.

Darparu tai fforddiadwy ar draws pob deiliadaeth

Mae rhaglen Grant Tai Cymdeithasol 2019-20 yn rhan o raglen ddatblygu dreigl dair blynedd sy'n cynnwys nifer o ffrydiau ariannu Llywodraeth Cymru. Mae'r rhaglen ddatblygu'n seiliedig ar ddadansoddiad o anghenion y Cofrestri Tai sy'n cael ei ddiweddarau'n rheolaidd er mwyn darparu cymysgedd o dai cymdeithasol a thai canolradd ledled Ceredigion.

Pa wahaniaeth y mae'r amcan hwn wedi'i wneud?

Mae nifer yr unedau rhent cymdeithasol sy'n cael eu darparu'n debygol o gynyddu o flwyddyn i flwyddyn dros y tair blynedd nesaf, gan gyfrannu at darged Llywodraeth Cymru i ddarparu 20,000 o unedau erbyn 2021. Mae datblygiadau'n cael eu targedu i helpu i ateb y galw lleol a nodwyd yn y sir. Mae'r ystod o ddewisiadau deiliadaeth fforddiadwy hefyd yn cynyddu i helpu i fynd i'r afael ag anghenion tai amrywiol yn y sir.

Mae'r Awdurdod yn gwella'r modd y mae'r holl waith o adeiladu tai cymdeithasol newydd yn cael ei dargedu, a hynny drwy system cronfa ddata'r Gofrestr Dai (Abritas). Mae tai arbenigol a thai wedi'u haddasu, fel tai sy'n hygyrch i rywun sy'n defnyddio cadair olwyn / rhywun ag anawsterau symud, hefyd yn cael eu darparu i geisio mynd i'r afael ag anghenion ymgeiswyr / cleientiaid penodol. Mae nifer yr heriau hyfywedd sydd wedi dod i law wedi gostwng ychydig dros fisoedd yr haf, ond disgwylir i'r heriau gynyddu wrth i nifer gyffredinol y ceisiadau gynyddu.

Yn anffodus, ni all Abritas ddweud wrthym faint o'r ymgeiswyr yr oedd angen tai hygyrch arnynt yn 2019-20. Fodd bynnag, hyd heddiw (18/11/2020), cafwyd 239 o geisiadau sy'n cynnwys gofyniad i gael eiddo hygyrch. Gan fod 1,497 o geisiadau gweithredol ar hyn o bryd, mae hyn yn gyfwerth â thua 19% o'r ceisiadau ac mae'n gyson ag adroddiadau am flynyddoedd blaenorol. Yn ystod 2019-20, roedd pump o'r dyraniadau a wnaed yn rhai ar gyfer eiddo a oedd yn hollol hygyrch i rywun sy'n defnyddio cadair olwyn.

Cyfrannu at ddatblygu ac integreiddio'r Rhaglen Gydol Oes a Llesiant:

Yn ystod 2019-20, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ganllawiau diwygiedig ar gyfer rhaglen y Grant Cymorth Tai (Cefnogi Pobl). Roedd y canllawiau hyn yn tynnu sylw at y cysylltiadau cryf rhwng cymorth tai ac atal digartrefedd. I gydnabod y cysylltiadau hyn, symudwyd y cyfrifoldeb dros gynllunio a darparu gwasanaethau'r Grant Cymorth Tai yn strategol i'r Gwasanaethau Tai. Ers hynny, gwireddwyd manteision sylweddol o ran cydleoli'r gwaith o gynllunio dewisiadau tai, tai fforddiadwy a'r Grant Cymorth Tai i sicrhau bod cyfleoedd i ystyried anghenion cleientiaid mewn ffordd fwy cyfannol. Bwriedir ymgymryd â datblygiadau pellach yn ystod 2020-21, gan gynnwys ailgomisiynu a pharatoi i ddatblygu Strategaeth Rhaglen y Grant Cymorth Tai ar gyfer y blynyddoedd i ddod.

At hynny, drwy leoli'r Gwasanaethau Tai ym model gwasanaeth integredig gydol oes Porth Ceredigion, pennwyd llawer o gyfleoedd i adeiladu ar gyfleoedd a chysylltiadau ar draws y model gwasanaeth, o atal ac ymyrraeth gynnar i ymyrryd mewn argyfwng.

Sicrhau bod anghenion llety preswylwyr yn cael eu bodloni

Mae'r Gwasanaeth Tai yn parhau i weithio i sicrhau bod anghenion llety'n cael eu bodloni. Yn ystod y flwyddyn, arolygwyd 195 o dai amlfeddiannaeth trwyddedig (llety rhent preifat) i sicrhau bod safonau diogelwch yn cael eu bodloni. Ymchwiliwyd i 12 achos o aflonyddu a thafllu allan anghyfreithlon, ac aethpwyd i'r afael â 208 o gŵynion gwasanaeth a oedd yn ymwneud â safonau tai gwael. Bu staff tai hefyd yn ymwneud â'r gwaith o gynnal arolygiadau adfer dilynol yn sgil llifogydd yn y sir a effeithiodd ar bobl yn eu cartrefi. Mewn achosion o'r fath, darperir cyngor a chymorth tai i gynorthwyo pobl i sychu ac i adfer eu cartrefi, rhywbeth sy'n gallu cymryd llawer o fisoedd, ynghyd â chymorth i gael llety dros dro os nad oes modd iddynt aros yn eu cartrefi oherwydd difrod gan lifogydd.

Ymchwiliwyd i 18 achos o gelcio a darparwyd cymorth i'r unigolion hynny. Gan fod y gwasanaeth wedi gweld cynnydd yn nifer yr achosion o'r fath, lluniwyd Pecyn Cymorth a Gweithdrefn Weithredol o ran Celcio ar sail amlasiantaethol. Oherwydd y gwaith rhagorol ar y pecyn cymorth hwn, fe'i cyflwynwyd i fwrdd diogelu rhanbarthol CYSUR sy'n awyddus i'w adolygu a'i addasu yn gyfle dysgu a datblygu o ran hunanesgeuluso.

Beth yw ein blaenoriaethau ar gyfer y flwyddyn nesaf a pham?

Dros y flwyddyn sy'n dod, bydd nifer o brosiectau trawsnewid system-gyfan yn parhau. Gyda phandemig COVID-19 yn ennill ei blwyf ym mis Mawrth 2020, gohiriwyd y broses cynllunio busnes er mwyn i'r gwasanaethau ganolbwyntio ar ddarparu gwasanaethau hollbwysig. Am y rheswm hwn, roedd angen i flaenoriaethau 2020/2021 barhau i ganolbwyntio ar y tri phrif faes gwaith y cychwynwyd arnynt yn 2019/2020. Y prif amcanion dros y flwyddyn sy'n dod ar gyfer gofal cymdeithasol i oedolion a phlant yw:

Amcan Gwella 1

Sicrhau bod y broses o drawsnewid y gwasanaethau cymdeithasol yn cael ei chyflawni yn ystod 2020/21 ar y cyd ag adrannau corfforaethol eraill ac asiantaethau sy'n bartneriaid.

- Cydweithio ar y cynllun ailstrwythuro corfforaethol, gan alluogi dull effeithlon o weithredu ar draws y Cyngor cyfan
- Sicrhau bod y gofynion statudol ar gyfer Gofal Cymdeithasol yn cael eu diffinio'n glir yn y strwythur
- Sicrhau bod gwasanaethau cadarn yn eu lle i sicrhau bod modd i ddinasyddion gyflawni eu canlyniadau personol

Amcan Gwella 2

Sicrhau bod gan yr Awdurdod Lleol lais cryf yn y rhanbarth o hyd

- Sicrhau bod staff perthnasol yn ymrwymo i ymwneud yn rheolaidd â holl ddigwyddiadau partneriaethau rhanbarthol
- Sicrhau bod Ceredigion yn manteisio'n llwyr ar yr adnoddau sydd ar gael inni gan y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol
- Dylanwadu ar ddatblygiadau ar draws y rhanbarth ac yn genedlaethol

Amcan Gwella 3

Sicrhau bod yr Awdurdod Lleol yn mynd ati'n effeithiol, ar y cyd â'i bartneriaid, i sicrhau ac i ddefnyddio Cronfeydd Trawsnewid i hybu gwell canlyniadau i bobl Ceredigion

- Parhau i ddatblygu'r Prosiect Gofal wedi'i Alluogi gan Dechnoleg ar y cyd â Sir Gaerfyrddin/Sir Benfro a Hywel Dda
- Cydweithio â Hywel Dda i hybu'r agenda gweithio integredig, gan gynnwys y Tîm Cymunedol Mynediad Cyflym
- Cydweithio â'r Gwasanaeth Iechyd a'r Trydydd Sector i ddatblygu adnoddau a chanolfannau cymunedol

5. Sut yr ydym yn gwneud yr hyn yr ydym yn ei wneud

Sut yr ydym wedi cefnogi datblygiad proffesiynol y gweithlu Gofal Cymdeithasol

Mae Cyngor Sir Ceredigion yn rhoi gwerth mawr ar y gwasanaethau a ddarperir gan y sector gofal cymdeithasol i ddinasyddion Ceredigion. Drwy ddarparu cyfleoedd dysgu a datblygu, rydym yn ceisio denu, recriwtio a chadw gweithlu cymwys a hyfedr sy'n gallu gwneud gwahaniaeth cadarnhaol i fywydau'r bobl y maent yn gweithio gyda nhw.

Defnyddir arian grant Rhaglen Datblygu Gweithlu Gofal Cymdeithasol Cymru i ddarparu ystod o gyfleoedd hyfforddi a datblygu i'r sector. Mae'r cyfleoedd hyn yn cefnogi'r rheini sy'n darparu'r gwasanaethau er mwyn iddynt gael hyfforddiant sefydlu a datblygiad proffesiynol parhaus ac ennill y cymwysterau sy'n ofynnol gan y rheoleiddwyr.

I ymgysylltu â ddarparwyr gofal cymdeithasol allanol ac i annog deialog â nhw, cynhaliodd y tîm dysgu a datblygu ddau ddigwyddiad i gael gwybod am eu hanghenion a'u blaenoriaethau o ran hyfforddiant. Mae hyn, yn ei dro, wedi gosod sail ar gyfer y cyfleoedd amrywiol a ddarparwyd gennym.

Ym mis Mawrth 2020, bu i COVID-19 effeithio ar y broses o ddarparu cyfleoedd dysgu a datblygu, ac arweiniodd at ganslo pob cwrs wyneb yn wyneb. Yn sgil hyn, rhoddwyd pwyslais newydd ar ddefnyddio adnoddau e-ddysgu ac ar ddarparu hyfforddiant ar-lein. Rhoddwyd blaenoriaeth i ddatblygu rhaglenni e-ddysgu newydd i gefnogi'r sector, yn enwedig y rheini sy'n gweithio mewn swyddi gofal cymdeithasol rheng flaen am y tro cyntaf. Cyflwynwyd amserlen ddiwygiedig o ddigwyddiadau ar-lein, ac mae'n parhau i fod ar gael i ddarparwyr gofal cymdeithasol mewnol ac allanol.

Cynhaliwyd 254 o ddigwyddiadau hyfforddi, gan gynnwys hyfforddiant iechyd a diogelwch, yn ystod y flwyddyn. Daeth 2,940 aelod staff i'r digwyddiadau hyn, sef cynnydd o 298 o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Ymhlith y digwyddiadau dysgu a gynhaliwyd mae Profiad o Realiti Awtistiaeth, y Llys Gwarchod, Llinellau Cyffuriau, ac Ymwybyddiaeth o Raglen Prevent. Daeth 66 aelod staff mewnol ac 14 gweithiwr allanol i bedwar digwyddiad am y Cod Ymarfer Proffesiynol, a daeth 191 aelod staff mewnol a 91 gweithiwr allanol i 26 digwyddiad dysgu am ddementia. Yn unol â'r Ddeddf Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol, cynhaliwyd 20 sesiwn hyfforddi Gofyn a Gweithredu ar gyfer cyfanswm o 194 aelod staff. Mae 45 aelod o'r staff gofal cymdeithasol hefyd wedi cael cymorth i fynd i gynadleddau a digwyddiadau hyfforddi allanol amrywiol.

Mae'r Fframwaith Ymarfer Arwyddion Diogelwch yn parhau i gael ei wreiddio mewn ymarfer gyda chymorth 17 sesiwn gyda 171 aelod staff mewnol ac 85 gweithiwr allanol.

Yn sgil y cynnydd yn y defnydd o raglenni e-ddysgu, bu modd cyflwyno cyfleoedd dysgu hygyrch a safonedig ar gyfer y sector, gyda chyfanswm o 1,753 aelod staff mewnol a 222 gweithiwr gofal cymdeithasol allanol yn cwblhau'r rhaglenni.

Mae'r gwaith o gynllunio ar gyfer olyniaeth yn y gweithlu yn cael ei integreiddio ar wahanol lefelau o ymarfer gofal cymdeithasol. Mae gwaith partneriaeth rhwng y Brifysgol Agored a Phrifysgol Abertawe wedi cefnogi 13 o leoliadau gwaith cymdeithasol i fyfyrwyr. Mae wyth cyflogai wedi llwyddo i gymhwyso fel Gweithwyr Cymdeithasol, gan gael swyddi parhaol yn yr Awdurdod, ac mae tri chyflogai wrthi'n astudio ar gyfer Tystysgrif Addysg Uwch mewn Ymarfer Gwaith Cymdeithasol. Ar ôl i'n prentis gofal cymdeithasol cyntaf gwblhau Dyfarniad Lefel 2 mewn lechyd a Gofal Cymdeithasol mewn cartref preswyl cyn cael swydd yn yr Awdurdod, mae wedi arwain at recriwtio pellach. Ym mis Tachwedd 2019, dechreuodd prentis gofal cymdeithasol newydd ar y llwybr gyrfahwn.

Mae'r Gymraeg yn parhau i gael ei hintegreiddio i'n hymarfer dysgu a datblygu drwy ddarparu gwybodaeth ddwyieithog a hyfforddiant cyfrwng Gymraeg. Mae'r sesiynau a ddarperir am Ymwybyddiaeth o Safonau'r Gymraeg a Mwy Na Geiriau yn cefnogi ein hymrwymiad i'r Cynnig Rhagweithiol.

Mae 307 aelod staff wedi cwblhau rhaglen e-ddysgu Ymwybyddiaeth o'r Gymraeg ac mae 43 aelod o'r staff gofal cymdeithasol wedi cael cymorth i fynd ar gyrsiau dysgu Gymraeg.

Rhaglen	Niferoedd ar y rhaglen ar 1 Ebrill 2019	Niferoedd a gofrestrodd ar y rhaglen yn ystod 2019/2020	Niferoedd a gyflawnodd y rhaglen yn ystod 2019/2020	Niferoedd a adawodd y rhaglen	Niferoedd sy'n parhau â'r rhaglen yn 2020/2021
Fframwaith Sefydlu Cymru (AWIF)	0	23	0	1	22
Iechyd a Gofal Cymdeithasol Lefel 2	3	13	3	4	9
Iechyd a Gofal Cymdeithasol Lefel 3	3	11	3	2	9
Plant a Phobl Ifanc Lefel 3	2	0	2	0	0
Iechyd a Gofal Cymdeithasol Lefel 5	1	10	8	0	3
Tystysgrif Addysg Uwch mewn Ymarfer Gwaith Cymdeithasol	7	3	7	0	3
Gradd Gwaith Cymdeithasol	8	0	8	0	0
Rhaglen Gweithiwr Cymdeithasol Newydd Gymhwyso	2	8	2	0	8
Tystysgrif i Raddedigion ar Gyfuno Ymarfer Gwaith Cymdeithasol	7	3	4	0	6
Dyfarniad Asesydd Ymarfer	3	1	2	1	1
Ymarferydd Iechyd Meddwl Cymeradwy	0	2	0	0	2
Camu Ymlaen i Reoli	5	0	5	0	0
Rhaglen Datblygu Arweinwyr Tîm	7	1	7	0	1

Rhaglen Datblygu Rheolwyr Canol	1	0	1	0	0
Tystysgrif mewn Gofal Dementia Lefel 3	20	0	18	2	0
Aseswr y Gellir Ymddiried Ynddo Lefel 3	0	10	10	0	0
Asesu'r Gallu i Wneud Penderfyniadau Lefel 6	0	3	0	0	3
Rhaglen Arweinyddiaeth Rheolwyr Strategol	0	1	1	0	0

Proffil ieithyddol ein gweithlu – Gwasanaethau Oedolion

Trosolwg	Nifer y bobl	% o'r bobl
ALTE 0, 1 a 2	174	46.15%
ALTE 3, 4 a 5	203	53.85%
CYFANSWM	387	100.00%

Bwlch	Nifer y bobl	% o'r bobl
Bwlch o ran gofynion ALTE	189	50.13%
Bodloni gofynion ALTE	188	49.87%
Cyfanswm	387	100%

Unigolyn – siarad a gwranddo	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	25	92	57	71	32	100	377
% o'r bobl	6.63%	24.40%	15.12%	18.83%	8.49%	26.53%	100.00%
Unigolyn – ysgrifennu	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	65	97	59	63	28	65	377
% o'r bobl	17.24%	25.73%	15.65%	16.71%	7.43%	17.24%	100%
Unigolyn – darllen	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	56	89	60	40	52	80	377
% o'r bobl	14.85%	23.61%	15.92%	10.61%	13.79%	21.22%	100%

Proffil ieithyddol ein gweithlu – Gwasanaethau Plant

Trosolwg	Nifer y bobl	% o'r bobl
ALTE 0, 1 a 2	78	43.58%
ALTE 3, 4 a 5	101	56.42%
Cyfanswm	179	100.00%

Bwlch	Nifer y bobl	% o'r bobl
Bwlch o ran gofynion ALTE	74	41.34%
Bodloni gofynion ALTE	105	58.66%
Cyfanswm	179	100.00%

Unigolyn – siarad a gwranddo	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	3	36	39	25	13	63	179
% o'r bobl	1.68%	20.11%	21.79%	13.97%	7.26%	35.20%	100.00%
Unigolyn – ysgrifennu	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	16	39	32	17	28	47	179
% o'r bobl	8.94%	21.79%	17.88%	9.50%	15.64%	26.26%	100.00%
Unigolyn – darllen	0	1	2	3	4	5	
Nifer y bobl	13	34	37	16	30	49	179
% o'r bobl	7.26%	18.99%	20.67%	8.94%	16.76%	27.37%	100.00%

Ein hadnoddau ariannol a sut yr ydym yn cynllunio ar gyfer y dyfodol

Bu i'r Cyngor barhau i wynebu her ariannol sylweddol drwyddi draw yn ystod 2019/20 ar ôl degawd o gyni parhaus, gyda setliad ariannol y Cyngor gan Lywodraeth Cymru yn 2019/20 o £102.1m yn dychwelyd at lefelau 2010/11 yn unig (£101.7m).

Bu i'r cyllidebau sy'n ymwneud â Gofal Cymdeithasol (£31.8m) barhau i gyfrif am ran gynyddol o gyllideb y Cyngor, gan godi i 22% o gyllideb gyffredinol y Cyngor o £143.6m yn 2019/20. O fewn y ffigurau hyn, roedd gofyn gwneud £2.1m o arbedion o ran Gofal Cymdeithasol ac arbed £2.8m o'r pwysau costau ar y gwasanaeth.

Nid oedd yr adnoddau a ddyrannwyd i'r gwasanaethau Gofal Cymdeithasol yn ddigonol, a bu iddynt orwario £2.2m ym mlwyddyn ariannol 2019/20. Serch hynny, bu hwn yn drobwynt a arweiniodd at roi mwy o gydnabyddiaeth i'r pwysau ar y cyllidebau Gofal Cymdeithasol a maint a hynt y newid trawsnewidiol sy'n ofynnol.

O edrych tua'r dyfodol, mae Cynllun Ariannol Tymor Canolig y Cyngor yn amlinellu strategaeth ariannol at ddibenion cynllunio ar gyfer y dyfodol ac i wireddu blaenoriaethau corfforaethol y Cyngor, sef:

- Hybu'r economi
- Buddsoddi yn nyfodol y bobl
- Galluogi cydnerthedd unigolion a theuluoedd
- Hyrwyddo cydnerthedd amgylcheddol a chymunedol

Mae rhan o agwedd drawsnewidiol y Cynllun Tymor Canolig yn canolbwyntio ar symud oddi wrth wasanaethau Gofal Cymdeithasol traddodiadol i Blant ac Oedolion at fodel Gydol Oes ehangach sy'n cynnwys ymyrraeth gynnar, a hynny drwy gyflwyno model gweithredu pwrpasol newydd o dan y gwasanaethau a elwir yn Borth Gofal, Porth Cynnal a Phorth Cymorth Cynnar.

Cydnabyddir y gall fod angen buddsoddiad ac arian sefydlu cychwynol ar ei gyfer (y bwriedir iddo ddechrau yn 2020/21), ond disgwylir y bydd yn creu manteision hirdymor, ac mae'n cael ei reoli gan ddefnyddio egwyddorion rheoli prosiectau ffurfiol gan ei fod yn newid sefydliadol mawr.

Mae'r amcanestyniadau cyfredol o'r boblogaeth (cyn Cyfrifiad 2021) yn dangos bod disgwyl i boblogaeth Ceredigion ostwng o 72,695 yn 2019 i 69,338 erbyn 2038. Fodd bynnag, o fewn y ffigur hwn, rhagwelir y bydd nifer y plant yn gostwng 15% a maint y boblogaeth oedran gwaith hefyd yn gostwng 14%. Serch hynny, disgwylir i'r boblogaeth dros 65 oed gynyddu 7% yn rhannol oherwydd disgwyliad oes hirach, ond hefyd oherwydd bod y genhedlaeth a aned ar ôl y rhyfel yn y 1950au a'r 1960au'n heneiddio.

Felly, mae'r cynnydd a ragwelir ym maint y boblogaeth sy'n heneiddio yn her fawr i'r Cyngor, ac mae'n anochel y bydd yn arwain at lawer mwy o alw am wasanaethau'r Cyngor. Mae hyn yn rhan o'r cefndir sy'n egluro'r angen i newid drwy gyflwyno model gweithredu newydd wedi'i dargedu.

Gwaith partneriaeth, arweinyddiaeth wleidyddol a chorfforaethol, llywodraethu ac atebolrwydd

Y Pwyllgor Cydlynu Trosolwg a Chraffu

Bu i'r Pwyllgor ystyried adroddiadau chwarterol Grŵp Gweithredol Lleol CYSUR am ddiogelu. Mae'r adroddiadau'n rhoi gwybodaeth reoli am y camau a gymerwyd o dan Weithdrefnau Amddiffyn Plant Cymru Gyfan. Mae'r adroddiadau'n cynnwys gwybodaeth a ddarperir gan asiantaethau eraill o ran diogelu lles plant yng Ngheredigion. Trafodir yr wybodaeth reoli gan aelodau o Grŵp Gweithredol Lleol CYSUR (Ceredigion) er mwyn monitro a gwerthuso effeithiolrwydd y trefniadau i ddiogelu plant yng Ngheredigion a'r canlyniadau a gyflawnwyd. Mae'r cyfarfodydd amlasiantaethol yn gyfle i bennu unrhyw broblemau o ran perfformiad neu broblemau eraill yn y maes gwaith hwn, ac i fynd i'r afael â nhw. Darperir gwybodaeth am berfformiad i Fwrdd Diogelu Rhanbarthol Canolbarth a Gorllewin Cymru hefyd. Mae hyn hefyd yn gyfle i ddadansoddi perfformiad, tueddiadau a phroblemau ar draws y rhanbarth.

Bu i'r Pwyllgor hefyd ystyried adroddiadau chwarterol y Gwasanaeth Diogelu Oedolion. Mae'r adroddiadau'n tynnu sylw at weithgarwch a pherfformiad y Gwasanaeth Diogelu Oedolion ac yn darparu data ystadegol sy'n peri iddi fod yn bosibl cymharu'r gweithgarwch mewn gwahanol chwarterau a blynyddoedd blaenorol, yn ogystal â nodi'r prif gyflawniadau a'r gwaith allweddol a gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn. Mae'r adroddiad hefyd yn tynnu sylw at y prif feysydd gwaith a'r prif welliannau a wnaed yn ystod y flwyddyn ariannol hon.

Cyflwynwyd gwybodaeth am Weithdrefnau Diogelu newydd Cymru i'r Pwyllgor.

Bu i'r Pwyllgor hefyd ystyried y rhan honno o Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol 2018-2019 a oedd yn ymwneud â diogelu. Roedd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach wedi ystyried yr adroddiad hwnnw yn ei gyfanrwydd. Nodwyd y byddai'r adroddiadau yn y dyfodol yn canolbwyntio mwy ar ganlyniadau.

Y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol

Bu aelodau'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol yn ystyried y Polisi Cam-drin Domestig cyn i'r Cabinet ei ystyried. Yng nghyfarfod y Pwyllgor ar 26 Chwefror 2020, bu'n ystyried Polisi a Gweithdrefn Cwynion y Gwasanaethau Cymdeithasol. Cynhaliwyd cyfarfod arbennig o'r Pwyllgor ar 16 Mawrth 2020 i ystyried penderfyniad y Cabinet yn ei gyfarfod ar 25 Chwefror 2020 ynghylch Safle Hen Gartref Gofal Penparcau.

Y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach

Aeth y Rheolwr Gwasanaeth – Sicrhau Ansawdd, Gwasanaethau Plant a Swyddog Arweiniol Corfforaethol Porth Ceredigion i gyfarfodydd y Pwyllgor yn rheolaidd i gyflwyno Adroddiadau Rheoli Perfformiad chwarterol y Gwasanaeth Adolygu Annibynnol a oedd yn cynnwys safonau cenedlaethol a lleol a thargedau a ddefnyddir i fesur canlyniadau plant sy'n derbyn gofal a'r rhai sy'n gadael gofal. Mae'r Swyddog Adolygu Annibynnol yn ystyried a yw hawliau dynol plentyn/person ifanc wedi'u torri mewn unrhyw ffordd ac, os felly, mae'n ystyried atgyfeirio'r achos at CAF/CASS Cymru.

Yng nghyfarfod y Pwyllgor ar 13 Chwefror 2020, cyfarfu'r Aelodau i ystyried y gyllideb ddrafft a oedd yn cael ei hargymell gan y Cabinet ar gyfer 2020/21. Bu i'r Aelodau groesawu'r papur ychwanegol yr oedd Cadeirydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach wedi gofyn amdano a oedd yn egluro'r newid i gyllideb y Gwasanaethau Plant a'r ffaith bod Lleoliadau Tu Allan i'r Sir wedi'u symud i gyllideb y Grŵp Arweinyddiaeth fel eitem gorfforaethol.

Yn ei gyfarfod ar 11 Gorffennaf 2019, cafodd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach llythyr blynyddol gan Arolygiaeth Gofal Cymru am Adolygiad o Berfformiad yr Awdurdod Lleol. Roedd y llythyr yn crynhoi'r adolygiad o berfformiad Cyngor Sir Ceredigion o ran y modd y bu iddo ymgymryd â'i swyddogaethau statudol o ran gwasanaethau cymdeithasol. Roedd yn dilyn pedair egwyddor Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 a dull Arolygiaeth Gofal Cymru o gefnogi gwelliant sy'n gynyddol seiliedig ar gydweithio ac ar gryfderau. Bwriedir i'r llythyr gynorthwyo'r Awdurdod Lleol a'i bartneriaid i barhau i wella.

Yng nghyfarfod y Pwyllgor ar 18 Medi 2019, croesawyd y Swyddog Datblygu Gofalwyr, Heather West, i'r cyfarfod i gyflwyno adroddiad am Adroddiad Blynyddol 2018-2019 Grŵp Gofalwyr Rhanbarthol Partneriaeth Gofal Gorllewin Cymru.

Yn yr un cyfarfod, cyflwynodd Rheolwr Dechrau'n Deg, Rhian Rees, adroddiad blynyddol Dechrau'n Deg i roi diweddariad am Raglen Dechrau'n Deg (gan gynnwys Allgymorth) yng Ngheredigion, ei chyfraniad at y Gwasanaethau Ymyrraeth Gynnar ac Atal ac at y Gymraeg, ac i roi gwybod i'r Aelodau am y gwaith i liniaru effaith profiadau niweidiol yn ystod plentyndod drwy feithrin cydnerthedd.

Yn y cyfarfod ar 13 Ionawr 2020, cyflwynodd Swyddog Arweiniol Corfforaethol Porth Ceredigion ddiweddariad am y camau i roi ar waith newid i'r Ddeddf Galluedd Meddyliol o ran Trefniadau Amddiffyn Rhyddid.

Daeth Martyn Palfreman, Pennaeth Partneriaeth Gofal Gorllewin Cymru, a Peter Skitt, Cyfarwyddwr Sirol Ceredigion ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda, i gyfarfod i gyflwyno adroddiad am Raglen Drawsnewid Ranbarthol Gorllewin Cymru Iachach. Ym mis Mawrth 2019, dyfarnwyd £11.9m i Bartneriaeth Gofal Gorllewin Cymru o Gronfa Drawsnewid Llywodraeth Cymru er mwyn darparu adnoddau i roi'r cynllun iechyd a gofal cymdeithasol cenedlaethol, Cymru Iachach, ar waith.

Ar 15 Ionawr 2020, trefnwyd cyfarfod arbennig ar y cyd rhwng aelodau'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach a'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu, fel y cytunwyd yn un o gyfarfodydd blaenorol y Pwyllgor.

Trafodwyd yr adroddiad am y Prosiect Iechyd Meddwl Mewngymorth mewn Ysgolion. Dywedwyd bod Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd, Llesiant a Chwaraeon wedi cytuno ym mis Gorffennaf 2017 i dreialu cymorth Iechyd Meddwl Mewngymorth ar gyfer ysgolion gan y Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed.

Hefyd, trafodwyd adroddiad am y trefniadau i helpu gofalwyr maeth i gynorthwyo'r plant y maent yn gofalu amdanynt i ddefnyddio'r Gymraeg, a'r trefniadau i annog ac i gynorthwyo gofalwyr maeth i ddysgu Cymraeg. Cyflwynwyd yr adroddiad i roi gwybodaeth i'r Pwyllgor am y cymorth a ddarperir i rieni maeth o ran plant sy'n derbyn gofal ac i roi cyfle i'r Pwyllgor ystyried gofynion addysgol plant mewn gofal, ar gais aelodau'r Pwyllgor. Darparodd y Rheolwr Gwasanaeth – Sicrhau Ansawdd,

Gwasanaethau Plant ddiweddariad i'r Aelodau am y sefyllfa gyfredol a chymau nesaf y gwasanaeth. Yna, trafodwyd yr adroddiad am y cymorth sydd ar gael i blant sy'n derbyn gofal yng Ngheredigion, ar gais aelodau'r Pwyllgor. Cyflwynwyd yr adroddiad i amlinellu'r cymorth sydd ar gael i blant sy'n derbyn gofal, ac i ddarparu gwybodaeth am gyrhaeddiad addysgol plant sy'n derbyn gofal.

Yng nghyfarfod y Pwyllgor ar 22 Ionawr 2020, roedd swyddogion yn bresennol i gyflwyno adroddiad yn sgil cais yr Aelodau am ddiweddariad am y rhaglen tai fforddiadwy/hygyrch.

Ar 13 Chwefror 2020, rhoddwyd trosolwg i'r Pwyllgor ar wasanaethau camddefnyddio sylweddau ac alcohol y rhanbarth a'r sir, a rhoddwyd cyfle i'r Pwyllgor bwysu a mesur Adroddiad Blynyddol diweddaraf Bwrdd Cynllunio Ardal Dyfed.

Cyflwynodd y Rheolwyr Corfforaethol – Camddefnyddio Sylweddau Adroddiad Blynyddol Bwrdd Cynllunio Ardal Dyfed ar gyfer Camddefnyddio Cyffuriau ac Alcohol 2018-19. Roedd yr adroddiad yn tynnu sylw at addysg ac ymwybyddiaeth, lleihau niwed, triniaeth, adfer, a pherfformiad yr ardal. Roedd aelodau'r Pwyllgor yn falch o nodi bod ystadegau dangosyddion perfformiad allweddol Dyfed yn dda, gyda nifer o brosiectau'n cael eu rhoi ar waith ochr yn ochr â'r gwaith allgymorth.

Mae Grŵp Craffu Cyd-bwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol Canolbarth Cymru yn parhau i graffu ar Gyd-bwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol Canolbarth Cymru, Grŵp Cydweithredol Iechyd a Gofal Cymdeithasol Canolbarth Cymru yn flaenorol. Cyfarfu'r Grŵp Craffu yn ystod y prynhawn ar ôl pob un o gyfarfodydd y Bwrdd. Roedd y Cadeirydd, y Cyfarwyddwr Sirol a Rheolwr y Rhaglen, a'r Cyfarwyddwyr Arweiniol yn bresennol yn y cyfarfodydd hynny. Gweithgor Craffu ar y Cyd sy'n cynnwys aelodau o Gyngor Gwynedd a Chyngor Sir Ceredigion yw hwn. Arferai Cyngor Sir Powys fod yn aelod ohono hefyd, ond bu i Bowys derfynu ei aelodaeth ddiwedd 2019.

Mae diwylliant o weithio mewn partneriaeth strategol a gweithredol wedi hen ennill ei blwyf yn Adran Gwasanaethau Cymdeithasol Cyngor Sir Ceredigion. Mae'n deall bod canlyniadau gofal cymdeithasol llwyddiannus yn dibynnu ar integreiddio gwasanaethau ataliol a gwasanaethau iechyd i'r ymateb i atgyfeiriadau ac i waith achosion sy'n mynd rhagddo. Mae'r adroddiad hwn eisoes yn disgrifio'n helaeth nifer o enghreifftiau o waith partneriaeth, ond dyma rai enghreifftiau eraill:

- Y dull amlasiantaethol o weithio drwy'r Porth Gofal a Phorth y Gymuned
- Datblygiad Cylch Caron a'r gwaith i greu Cyfleuster Gofal Integredig yn Nhregaron, ar y cyd â'r gwasanaethau iechyd a thai
- Datblygiadau Gwasanaeth Iechyd a Gofal Cymdeithasol Integredig Aberteifi ac Aberaeron
- Y Ganolfan Gelcio – dull amlddisgyblaethol o fynd i'r afael â chelcio ar y cyd o safbwynt iechyd yr amgylchedd a gofal cymdeithasol
- Y gwaith o ddatblygu model 'Ar Ffiniau Gofal' ar gyfer gwasanaethau plant a theuluoedd

Partneriaeth Gofal Gorllewin Cymru

Yn unol ag adran 14A o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, mae'n ofynnol i awdurdodau lleol a byrddau iechyd lleol baratoi Cynlluniau Ardal sy'n amlinellu ystod a lefel y gwasanaethau a ddarperir yn eu hardal ar sail asesiadau rhanbarthol o'r boblogaeth. Rhaid paratoi'r cynlluniau hyn bob pum mlynedd, a rhaid cyhoeddi'r cynlluniau cychwynol erbyn 1 Ebrill 2019.

Mae'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol wedi cytuno ar Gynllun Ardal Gorllewin Cymru ar gyfer 2019-23, 'Cyflawni Newid gyda'n Gilydd', ac fe'i cymeradwywyd gan Gyngor Sir Caerfyrddin, Cyngor Sir Penfro, Cyngor Sir Ceredigion a Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda. Mae'n cynnwys cyfres o ymrwymadau strategol y bydd y Partneriaeth yn eu rhoi ar waith dros y pum mlynedd nesaf i gynorthwyo i drawsnewid ac i integreiddio gofal a chymorth yn y rhanbarth.

Mae'r Cynllun ar gael [yma](#). Mae hefyd ar gael drwy [Borth Data Gorllewin Cymru](#) a ddatblygwyd ar y cyd ag Uned Ddata Cymru. Drwy'r Porth newydd, ceir mynediad at ystod eang o ddata am boblogaeth a gwasanaethau'r rhanbarth. Mae'n sicrhau bod modd inni ddiweddarau ein Cynllun yn rheolaidd er mwyn iddo roi sylw i ddatblygiadau lleol a chenedlaethol, yn ogystal â rhoi adroddiadau am y cynnydd a wnaed i wireddu ymrwymadau'r Cynllun.

6. Cael gafael ar fwy o wybodaeth a dogfennau allweddol

Teitl	Lleoliad
Adroddiad Blynyddol Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gorllewin Cymru 2018/19	https://www.wwcp.org.uk/wp-content/uploads/2019/06/West-Wales-RPB-Annual-Report-2018-19-Final-Cym.pdf
Adroddiad Blynyddol yr Uned Gofalwyr	 Carers Unit Annual Report.pdf
Proffil Ieithyddol Ceredigion	http://www.ceredigion.gov.uk/media/7109/adroddiad-monitro-blynyddol-safonaur-gymraeg-2019-20.pdf
Siarter Anableddau Dysgu	https://www.ldcharter.com/fy-siarter/
Cynllun Ardal Gorllewin Cymru 2019-23, 'Cyflawni Newid gyda'n Gilydd'	https://www.wwcp.org.uk/wp/wp-content/uploads/2019/01/West-Wales-Area-Plan-Welsh-Final-Version-29-03-18.pdf
Adroddiad y Cyfarwyddwr 2018-19	

Additional text – Director of Social Services Annual Report 2019/20

Page 6

The percentage of adult protection enquiries completed within 7 days	Canran yr ymholiadau amddiffyn oedolion a gwblhawyd cyn pen 7 diwrnod
--	---

Page 7

The rate of delayed transfers of care for social care reasons per 1,000 population aged 75 or over	Cyfradd oedi wrth drosglwyddo gofal am resymau gofal cymdeithasol fesul 1,000 o'r boblogaeth 75 oed a throsodd
The percentage of adults who completed a period of reablement and have a reduced package of care and support 6 months later	Canran yr oedolion a gwblhaodd gyfnod adsefydlu a chanddynt becyn gofal a chymorth llai chwe mis yn ddiweddarach
The percentage of adults who completed a period of reablement and have no package of care and support 6 months later	Canran yr oedolion a gwblhaodd gyfnod adsefydlu ac nad oes ganddynt becyn gofal a chymorth chwe mis yn ddiweddarach

Page 8

The average length of time (days) adults (aged 65 or over) are supported in residential care homes	Hyd cyfartalog yr amser (dyddiau) y bydd oedolion (65 oed a throsodd) yn cael cymorth mewn cartrefi gofal preswyl
Average age of adults entering residential care homes	Oedran cyfartalog yr oedolion sy'n mynd i gartrefi gofal preswyl
The percentage of adults who have received advice...	Canran yr oedolion sydd wedi cael cyngor a chymorth gan y gwasanaeth gwybodaeth, cyngor a chymorth ac nad ydynt wedi cysylltu â'r gwasanaeth am chwe mis

Page 10

The percentage of assessments completed for children within statutory timescales	Canran yr asesiadau a gwblhawyd ar gyfer plant o fewn terfynau amser statudol
The percentage of children supported to remain living within their family at 31 March	Canran y plant a gynorthwywyd i barhau i fyw gyda'u teuluoedd ar 31 Mawrth
The percentage of looked after children returned home from care during the year	Canran y plant sy'n derbyn gofal a ddychwelodd adref yn ystod y flwyddyn

Page 11

The percentage of re-registrations...	Canran y plant a ailgofrestrwyd ar Gofrestri Amddiffyn Plant yr awdurdod lleol
The average length of time for all children...	Hyd cyfartalog yr amser yr oedd yr holl blant ar y Cofrestri Amddiffyn Plant yn ystod y flwyddyn
The percentage of children seen by a registered dentist...	Canran y plant a welodd ddeintydd cofrestredig cyn pen tri mis ar ôl dechrau derbyn gofal
The percentage of children looked after at 31 March...	Canran y plant sy'n derbyn gofal ar 31 Mawrth a oedd wedi'u cofrestru â meddyg teulu cyn pen 10 diwrnod gwaith ar ôl eu lleoli

Page 12

Percentage of looked after children who have experienced...	Canran y plant sy'n derbyn gofal sydd wedi newid ysgol unwaith neu ragor, yn ystod cyfnodau pan fônt yn derbyn gofal, ac eithrio am resymau pontio
The percentage of looked after children on 31 March...	Canran y plant sy'n derbyn gofal ar 31 Mawrth sydd wedi cael tri lleoliad neu ragor yn ystod y flwyddyn

Page 13

The percentage of all care leavers who are in education, training or employment at 12 months after leaving care	Canran yr holl rai sy'n gadael gofal sydd mewn addysg, hyfforddiant neu gyflogaeth 12 mis ar ôl gadael gofal
The percentage of all care leavers who are in education, training or employment at 24 months after leaving care	Canran yr holl rai sy'n gadael gofal sydd mewn addysg, hyfforddiant neu gyflogaeth 24 mis ar ôl gadael gofal
The percentage of care leavers who have experienced homelessness...	Canran y rhai sy'n gadael gofal sydd wedi bod yn ddigartref yn ystod y flwyddyn

Page 21

Social Services Complaints	Cwynion am y Gwasanaethau Cymdeithasol
Adults	Oedolion
Children	Plant
Stage 1	Cam 1
Stage 2	Cam 2

Page 22

Stage 1 – Performance	Cam 1 – Perfformiad
Exceeded timescales	Tu hwnt i'r terfynau amser
Within timescales	O fewn y terfynau amser
Stage 2 – Performance	Cam 2 – Perfformiad